

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

(Обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. – бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.; попр., бр. 76 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 45 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г., бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104, 106, 109 и 111 от 2013 г., бр. 1, 18, 27, 35, 53 и 107 от 2014 г., бр. 12, 14, 22, 54, 61, 79, 95, 98 и 102 от 2015 г., бр. 62, 95, 98 и 105 от 2016 г., бр. 62, 92, 99 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 15 от 2018 г.; попр., бр. 16 от 2018 г.; изм. и доп., бр. 17, 30, 46, 53, 64, 77, 88, 98, 102 и 105 от 2018 г., бр. 12, 35, 83, 94 и 99 от 2019 г. и бр. 26, 28, 51, 64, 69 и 103 от 2020 г.)

§ 1. В чл. 46 ал. 1 се изменя така:

„(1) Осигурените в универсален пенсионен фонд лица имат право да изберат да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, с увеличена осигурителна вноска в размера на осигурителната вноска за универсален пенсионен фонд, ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст и навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1:

1. от 1 януари 2022 г. до 31 декември 2025 г. - не по-късно от 1 година преди възрастта им по чл. 68, ал. 1;

2. от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2030 г. - не по-късно от 2 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1;

3. от 1 януари 2031 г. до 31 декември 2035 г. - не по-късно от 3 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1;

4. от 1 януари 2036 г. до 31 декември 2037 г. - не по-късно от 4 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1;

5. след 1 януари 2038 г. - не по-късно от 5 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1.“

§ 2. Член 121в се изменя така:

„Чл. 121в. (1) Пенсионноосигурителното дружество може да издава само поименни безналични акции с право на един глас.

(2) Минималният размер на капитала на пенсионноосигурителното дружество е 7,5 млн. лв.

(3) Капиталът на пенсионноосигурителното дружество трябва да е изцяло внесен с парични вноски към датата на подаване на заявлението за получаване на пенсионна лицензия, съответно към датата на подаване на заявлението за вписване в търговския регистър – при последващо увеличаване на капитала. Вноските в капитала на пенсионноосигурителното дружество на учредителите и акционерите не могат да се правят със заемни средства, със средства с недоказан произход или със средства, получени в резултат на престъпна или друга незаконна дейност.

(4) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно по всяко време да разполага с достатъчно собствени средства за покриване на границата на платежоспособност.

(5) Собствените средства на пенсионноосигурителното дружество се състоят от неговите активи, намалени с нематериалните активи и предвидимите му задължения. В собствените средства се включва резервът по чл. 192, ал. 2 и не се включват резервите по чл. 193, ал. 8 и чл. 193а.

(6) Границата на платежоспособност е минималният размер на собствените средства на пенсионноосигурителното дружество, който е необходим като допълнителна гаранция за изпълнение на поетите задължения за изплащане на пожизнени пенсии и на разсрочени плащания с поети гаранции. Границата на платежоспособност възлиза на 4 на сто от капитализираната стойност на тези пенсии и разсрочени плащания, но не по-малко от 7,5 млн. лв.

(7) Пенсионноосигурителното дружество поддържа най-малко 75 на сто от собствените средства, покриващи границата на платежоспособност по ал. 6, по безсрочни и срочни влогове в банки, които не са в производство по несъстоятелност, и във финансови инструменти по чл. 176, ал. 1, т. 1-3.

(8) Пенсионноосигурителното дружество не може да разпределя дивиденди в размери и по начин, които биха довели до нарушаване на изискванията на ал. 4, 6 и 7.

(9) Когато собствените средства на пенсионноосигурителното дружество спаднат под размера, определен в ал. 6, то уведомява в тридневен срок комисията и представя в 14-дневен срок от спадането на собствените средства под изискуемия размер оздравителна програма за привеждането им в съответствие с изискванията на този кодекс. Когато неизпълнението на изискванията се установи от заместник-председателя на комисията, комисията по предложение на заместник-председателя на комисията разпорежда на пенсионноосигурителното дружество да изготви оздравителна програма в срок, който не може да е по-дълъг от 14 дни.

(10) Срокът за покриване на една трета от границата на платежоспособност, но не по-малко от 7,5 млн. лв., не може да бъде по-дълъг от 6 месеца, а срокът за достигане на границата на платежоспособност – не по-дълъг от 12 месеца.

(11) Комисията по предложение на заместник-председателя на комисията одобрява или отказва да одобри оздравителната програма в 14-дневен срок от получаването ѝ. Комисията отказва да одобри програмата, когато предлаганите мерки не гарантират в достатъчна степен платежоспособността на пенсионноосигурителното дружество или интересите на осигурените лица, пенсионерите или техните наследници.

(12) В периода на изпълнение на оздравителната програма пенсионноосигурителното дружество не може да разпределя дивиденди и следва да отнася пълния размер на печалбата, след облагането ѝ с дължимите данъци, във фонд „Резервен“.

(13) При неодобряване на програмата или при неизпълнение на одобрената програма комисията предприема действията по чл. 344, ал. 2, т. 7 и/или 19.

(14) Комисията определя с наредба:

1. структурата и елементите на собствените средства на пенсионноосигурителното дружество и начина за изчисляването им;
2. начина за изчисляване на границата на платежоспособност;
3. минималните ликвидни средства на дружеството и управляваните от него фондове;
4. изискванията към инвестирането на собствените средства, покриващи границата на платежоспособност по ал. 6;
5. структурата и съдържанието на оздравителната програма.

(15) Когато при осъществявания финансов надзор се установи, че в отчети и в справки пенсионноосигурителното дружество е изчислило размера на резервите, които е длъжно да създава съгласно този кодекс, стойността на активите, пасивите, приходите и разходите или други показатели в нарушение на този кодекс и на актовете по прилагането му, комисията по предложение на заместник-председателя на комисията може да разпорежи да се извърши ново изчисление на всеки от тези показатели.“

§ 3. В чл. 123, ал. 1, т. 1 думите „чл. 169, ал. 1, т. 2 и“ се заличават.

§ 4. В чл. 123з² се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 5:

„5. да изпраща безплатно на пенсионерите, които получават разсрочено плащане от фонда за разсрочени плащания по чл. 192б, до 31 май всяка година извлечение от аналитичните сметки по чл. 192б, ал. 3, по които се водят техните прехвърлени средства, за предходната календарна година, както и да им предоставя информация за тези сметки при поискване.“

2. В ал. 3, след думите „индивидуална партида“ се добавя „и/или до данните в аналитичната сметка по чл. 192б, ал. 3, по която се водят неговите прехвърлени средства“.

3. Създава се нова ал. 5:

„(5) При придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, осигуреното лице има право да получи при поискване:

1. от пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който лицето е осигурено, информация за:

а) размера на натрупаните средства по индивидуалната му партида и на сумата по чл. 131, ал. 2;

б) видовете пожизнени пенсии, които предлага и техния прогнозен размер, изчислен въз основа на информацията по буква „а“, съответно прогнозния размер и срока на разсроченото плащане, когато средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост, в размера по чл. 167а, ал. 1;

в) честотата на актуализация на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане по чл. 169д, ал. 1;

г) правата на наследниците при изплащане на допълнителна пожизнена пенсия за старост, съответно при разсрочено или еднократно плащане, когато средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост.

2. информацията по т. 1, буква „б“ от всяко друго пенсионноосигурително дружество, управляващо универсален пенсионен фонд.“

4. Досегашните ал. 5 и 6 стават съответно ал. 6 и 7.

5. Досегашната ал. 7 става ал. 8 и в нея думите „ал. 1-6“ се заменят с „ал. 1-4, 6 и 7“.

6. Досегашните ал. 8, 9, 10 и 11 стават съответно ал. 9, 10, 11 и 12.

7. Досегашната ал. 12 става ал. 13 и в нея думите „т. 2, 3 и 4“ се заменят с „т. 2, 3, 4 и 5“.

§ 5. В чл. 123з³ се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 думите „месеца, следващ всяко тримесечие“ се заменят с „всеки месец“.

2. Създава се ал. 4:

„(4) Пенсионноосигурителното дружество уведомява Националната агенция за приходите за всяко осигурено лице, с което е

сключило договор по чл. 169а или по чл. 169б, както и при еднократно изплащане, в срок три работни дни от сключването на договора.“

§ 6. В чл. 123и се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 6:

„(6) Пенсионноосигурителните дружества имат право да организират и да участват в програми за лоялни клиенти съвместно с търговски вериги, финансови институции, оператори на комунални услуги и други лица в полза на пенсионерите и осигурените лица.“

2. Досегашната ал. 6 става ал. 7.

§ 7. В чл. 124а ал. 1 се изменя така:

„(1) Лицата по чл. 4б, ал. 1, които са избрали да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, могат да изберат да възобновят осигуряването си в универсален пенсионен фонд, ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст и навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1:

1. от 1 януари 2022 г. до 31 декември 2025 г. - не по-късно от 1 година преди възрастта им по чл. 68, ал. 1;

2. от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2030 г. - не по-късно от 2 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1;

3. от 1 януари 2031 г. до 31 декември 2035 г. - не по-късно от 3 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1;

4. от 1 януари 2036 г. до 31 декември 2037 г. - не по-късно от 4 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1;

5. след 1 януари 2038 г. - не по-късно от 5 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1.“

§ 8. В чл. 127 се създават нови ал. 6 и 7:

„(6) Когато лице, за което е подадено уведомление по чл. 123з³, ал. 4, започне или продължава да упражнява трудова дейност, за която подлежи на осигуряване в универсален пенсионен фонд, пенсионноосигурителното дружество, с което лицето е сключило договор по чл. 169а или договор по чл. 169б, разкрива на лицето нова индивидуална партида във фонда с постъпването на първата осигурителна вноска след сключването на пенсионния договор. За вноските, които се натрупват в партидата по този ред, не се прилага

гаранцията по чл. 131, ал. 2. Лицето по изречение първо не подлежи на служебно разпределение по реда на чл. 137, ал. 4.

(7) Алинея 6 се прилага и когато след сключване на договор по чл. 169а или договор по чл. 169б постъпят осигурителни вноски, дължими за месеца на сключване на договора или за предходни месеци.“

§ 9. Член 131 се изменя така:

„Определяне на пенсиите и другите плащания при придобито право на пенсия

Чл. 131. (1) Пенсията се определя съгласно чл. 169 въз основа на средствата по индивидуалната партида, натрупани към датата на определянето ѝ, в зависимост от направените вноски и другите постъпили средства по индивидуалната партида, доходите от тяхното инвестиране и от събраните такси и удържки.

(2) Когато размерът на средствата по индивидуалната партида на осигурено лице в универсален пенсионен фонд, натрупани към датата на определяне на пенсията, е по-малък от сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт осигурителни вноски за съответното лице, пенсията му, еднократните и разсрочените плащания се определят въз основа на тази сума, с изключение на частта от вноските, изплатена на основание чл. 139, ал. 1, т. 2.“

§ 10. В чл. 134, ал. 1 изречение второ се изменя така:

„В случай на несъстоятелност в масата на несъстоятелността на пенсионноосигурителното дружество не се включват активите на резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии по чл. 192, ал. 2, на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а и на фонда за разсрочени плащания по чл. 192б.“

§ 11. В чл. 139, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 3:

„3. еднократно или разсрочено изплащане на средства от индивидуалната партида в случаите по чл. 167а;“.

2. Досегашната т. 3 става т. 4 и в нея думите „и по реда на този дял“ се заменят с „на чл. 170“.

§ 12. В чл. 142, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 3:

„3. еднократно или разсрочено изплащане на средства от индивидуалната партия в случаите по чл. 172;“.

2. Досегашната т. 3 става т. 4 и в нея думите „и по реда на този дял“ се заменят с „на чл. 170“.

§ 13. В чл. 143, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точки 8-16 се изменят така:

„8. условията, реда и сроковете за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партия по искане на осигуреното лице;

9. условията и реда за извършване на изменения и допълнения в правилника;

10. изрично упоменаване на начина и на реда за обяви и съобщения, свързани с дейността на пенсионния фонд;

11. методите и периодичността на оценка на активите на фонда;

12. правата и задълженията на пенсионноосигурителното дружество, на лицата по чл. 123г, на осигурените лица, на пенсионерите и на техните наследници;

13. реда и начина за гарантиране на минималната доходност от инвестиране на средствата на осигурените лица;

14. реда и начина за формиране на фонда за изплащане на пожизнени пенсии и на резерва по чл. 192, ал. 2;

15. реда и начина за формиране на фонда за разсрочени плащания, условията и реда за водене на аналитичните сметки по чл. 192б, ал. 3, и за предоставяне на извлечение от тях на пенсионерите, получаващи разсрочено плащане от този фонд;

16. видовете пенсии, които дружеството предлага, условията за тяхното отпускане, покритите рискове и начина за определяне на размера на плащанията;“.

2. Създават се т. 17-23:

„17. условията, реда и начина за определяне на размера на еднократните или разсрочените плащания;

18. реда и сроковете за разглеждане на заявленията на осигурените лица за отпускане на пенсия, разсрочени плащания или еднократно плащане, както и документите, които се прилагат към тях;

19. разходите по извършване на плащанията;

20. условията, реда, начина и сроковете за изплащане на пенсиите, разсрочените плащания или еднократно плащане;

21. условията и начините за преизчисляване на пенсиите, когато това е предвидено за съответния вид пенсия и на разсрочените плащания;

22. условията и начините за актуализация на пенсиите и на разсрочените плащания;

23. датите на приемането на правилника и на последващите изменения и допълнения в него, както и данни за решенията на комисията, с които са одобрени.“

§ 14. В чл. 144, ал. 2 т. 3 се изменя така:

„3. образците на осигурителните и пенсионните договори и на договорите за разсрочено изплащане, актюерски разчети за предлаганите пенсионни схеми, както и други вътрешни документи на дружеството – когато промените в правилника налагат изменения в тях;“.

§ 15. В чл. 147, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 4:

„4. в актюерските разчети са налице грешки, не са използвани подходящи актюерски методи при изготвянето им или те се базират на некоректни допускания;“.

2. Досегашната т. 4 става т. 5.

§ 16. В чл. 160 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Приходите на универсалния пенсионен фонд, на професионалния пенсионен фонд, на фонда за изплащане на пожизнени пенсии и на фонда за разсрочени плащания не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Финансовият резултат на пенсионноосигурителното дружество се намалява с дохода от инвестиране на средствата на резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии по чл. 192, ал. 2.“

3. Създават се ал. 5 и 6:

„(5) Собствените средства на пенсионноосигурителното дружество, с които е покрит недостиг в резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии по чл. 192, ал. 2, се признават за разход за данъчни цели по Закона за корпоративното подоходно облагане.

(6) Средствата, освободени от резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии по чл. 192, ал. 2 в полза на пенсионноосигурителното дружество и отчетени като счетоводен приход, се признават за приход за данъчни цели по Закона за корпоративното подоходно облагане.“

§ 17. Член 165 се отменя.

§ 18. Член 167 се изменя така:

„Право на допълнителна пожизнена пенсия за старост

Чл. 167. (1) Осигуреното лице има право на допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1.

(2) Осигуреното лице има право на допълнителна пожизнена пенсия за старост и до една година преди навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на пенсия, в размер, не по-малък от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1.

(3) Допълнителната пожизнена пенсия за старост представлява месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до неговата смърт, чийто размер не може да бъде по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията

за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 към датата на определянето му.

(4) Допълнителната пожизнена пенсия за старост може:

1. да бъде с гарантиран период на изплащане;

2. да включва разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст. Срокът и размерът на разсроченото плащане, както и размерът на пожизнената пенсия се избират от осигуреното лице.

(5) В случаите по ал. 4 размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост не може да бъде по-малък от този по ал. 3, а размерът на разсроченото плащане се определя съгласно чл. 167а, ал. 2.

(6) Пенсионноосигурителното дружество изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост срещу прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата по чл. 131, ал. 2, което от двете е по-голямо, във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а.“

§ 19. Създава се чл. 167а:

„Право на еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд

Чл. 167а. (1) Когато средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост в размера по чл. 167, ал. 3, но надвишават трикратния размер на минималната пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 към датата на определяне на стойността на средствата по партидата, осигуреното лице има право да ги получи разсрочено.

(2) Месечният размер на разсроченото плащане към датата на определянето му не може да бъде по-голям от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 ал. 1 към същата дата и по-малък от 15 на сто от нейния размер.

(3) Пенсионноосигурителното дружество извършва разсроченото плащане срещу прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата по чл. 131, ал. 2, което от двете е по-голямо, във фонда за разсрочени плащания по чл. 192б.

(4) Гарантираният размер на разсроченото плащане е равен на този, изчислен на база сумата на brutния размер на преведените от

Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт осигурителни вноски за съответното осигурено лице.

(5) Когато размерът на средствата по индивидуалната партида е по-малък от трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1, те се изплащат на лицето еднократно, като се изплащат натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата по чл. 131, ал. 2, което от двете е по-голямо.

(6) Лицата по чл. 127, ал. 6 имат право да получат еднократно или разсрочено натрупаните по индивидуалната им партида средства от осигурителни вноски, отнасящи се за периоди след разкриването на партидите, като за тези средства не се прилагат ал. 3 и 4 и чл. 131, ал. 2.

(7) Плащанията по ал. 5 и 6 се извършват от индивидуалната партида на осигуреното лице, като размерът на разсроченото плащане се определя по правилата на ал. 3.

§ 20. В чл. 168 се правят следните изменения:

1. В ал. 3 думите „пенсия за трудова дейност“ се заменят с „лична пенсия за трудова дейност“.

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Наличието на изискуемия осигурителен стаж по ал. 1 се доказва с удостоверение от Националния осигурителен институт, което се издава по искане на осигуреното лице, подадено чрез пенсионноосигурителното дружество едновременно със заявлението за отпускане на срочна пенсия за ранно пенсиониране. Удостоверението се издава на базата на оригинални документи за осигурителен стаж в едномесечен срок от представянето им в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт. Когато не са представени необходимите документи, в 14-дневен срок от изтичането на срока, определен за представянето им, длъжностното лице по чл. 98, ал. 1 постановява отказ за издаване на удостоверението. Издаденото удостоверение или отказът се връчва на осигуреното лице чрез пенсионноосигурителното дружество, чрез което е подадено искането.“

§ 21. В чл. 169 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 2 думата „одобрени“ се заменя с „утвърдени“.

2. Създават се нови ал. 2, 3 и 4:

„(2) Когато размерът на средствата по ал. 1, т. 1, натрупани към датата на определяне на пенсията, е по-малък от сумата на brutния

размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт осигурителни вноски за съответното осигурено лице, средствата по индивидуалната партида се допълват до тази сума с част от резерва по чл. 193а и пенсията се определя на базата на средствата след допълването им.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 гарантираният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост е равен на този, изчислен на база сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт осигурителни вноски за съответното осигурено лице.

(4) Когато размерът на средствата по ал. 1, т. 1, натрупани към датата на определяне на пенсията, е по-голям от сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт осигурителни вноски за съответното осигурено лице и при изразено от него желание, пенсионноосигурителните дружества са задължени да предложат изплащане на допълнителна пожизнена пенсия за старост с гарантиран размер, равен на размера на първата пенсия, изчислена на база натрупаните средства по индивидуалната партида. При определянето на тази пенсия, освен параметрите по ал. 1 се прилага и рисков коефициент съгласно актюерските разчети и тя се отпуска само ако нейният гарантиран размер е по-висок от този по ал. 3.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 5 и се изменя така:

„(5) При определяне на размера на пенсията по ал. 1:

1. очакваната продължителност на живота не може да е по-висока от определената в биометричните таблици;

2. не се допуска отчитане на пола като актюерски фактор.“

4. Досегашната ал. 3 става ал. 6.

5. Досегашната ал. 4 става ал. 7 и се изменя така:

„(7) Редът и начинът за изчисляване на рисковия коефициент по ал. 4 се определят с наредба на комисията.“

§ 22. В чл. 169а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2:

а) създават се нови т. 3 и 4:

„3. размера на сумата, срещу която пенсионноосигурителното дружество се задължава да изплаща съответната пенсия;

4. покритите рискове;“

б) досегашната т. 3 става т. 5 и се изменя така:

„5. вида и размера на пенсията, начините за актуализацията и преизчисляването ѝ и гарантирания размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост;“

в) досегашните т. 4 и 5 стават съответно т. 6 и 7;

г) досегашната т. 6 става т. 8 и в нея накрая се поставя запетая и се добавя „съобразно вида на изплащаната пенсия“;

д) досегашните т. 7, 8 и 9 стават съответно т. 9, 10 и 11.

2. Създават се ал. 3 и 4:

„(3) Страните по пенсионния договор не могат да правят изменения в него по отношение на вида на пенсията, начина за изчисляването ѝ, покритите рискове, гарантирания размер и срока на получаването ѝ.

(4) Договорът за изплащане на срочна пенсия се прекратява с изтичане на предвидения в него срок, а договорът за пожизнена пенсия – със смъртта на пенсионера.“

§ 23. Създава се чл. 169в:

„Биометрична таблица

Чл. 169в. (1) Пенсионноосигурителните дружества използват единна таблица за смъртност при изчисляване на размерите на допълнителните пожизнени пенсии и на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а.

(2) Таблицата по ал. 1 се утвърждава от комисията до 31 декември на всяка календарна година и е валидна за следващата.

(3) При утвърждаване на таблицата по ал. 1 комисията отчита очакваното бъдещо изменение на смъртността, както и полово-възрастовата структура на осигурените лица и пенсионерите.

(4) Решението, с което се утвърждава или изменя таблицата по ал. 1, се оповестява, като се публикува на страницата на комисията в интернет.“

§ 24. Създава се чл. 169г:

„Технически лихвен процент

Чл. 169г. (1) Пенсионноосигурителните дружества използват технически лихвен процент при изчисляване на размера на пенсиите и на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а.

(2) Размерът на техническия лихвен процент се одобрява от комисията и не може да бъде по-голям от максималния размер, определен с наредбата по чл. 192а, ал. 14.

(3) При промяна на размера на техническия лихвен процент пенсионноосигурителното дружество представя на комисията мотивирано предложение с искане за одобряването му.

(4) Комисията се произнася в едномесечен срок от подаването на искането, а когато е изисквала внасянето в определен от нея срок на допълнителни документи и/или информация или е дала указания за отстраняване на технически грешки или на несъответствия с разпоредбите на този кодекс, актовете по прилагането му или други документи – в едномесечен срок от представянето им. В случаите, когато изискваните документи или информация не бъдат внесени, комисията се произнася в едномесечен срок от изтичането на определения срок за тяхното представяне. Заявителят се уведомява писмено за взетото решение в 7-дневен срок.

(5) Комисията отказва да одобри предложения от пенсионноосигурителното дружество размер на техническия лихвен процент, когато:

1. не са спазени изискванията на този кодекс и актовете по прилагането му;

2. представеното от дружеството предложение не го обосновава;

3. не са представени допълнителните документи или информация, не са отстранени грешките или несъответствията или са допуснати нови.

(6) При съществени промени в условията, при които е бил одобрен техническият лихвен процент, комисията може да задължи пенсионноосигурителното дружество да извърши необходимите промени

в размера на техническия лихвен процент и да го представи за одобряване.“

§ 25. Създава се чл. 169д:

„Актуализация на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане

Чл. 169д. (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост и разсроченото плащане се актуализират поне веднъж годишно, като гарантираният размер по чл. 169, ал. 3 или 4, съответно по чл. 167а, ал. 4, не се променя.

(2) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се актуализира в зависимост от техническия лихвен процент, въз основа на който е изчислен нейният размер и реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а през периода, за който се отнася актуализацията, на годишна база.

(3) Разсроченото плащане се актуализира в зависимост от реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за разсрочени плащания по чл. 192б през периода, за който се отнася актуализацията, на годишна база.

(4) Актуализацията на допълнителната пожизнена пенсия за старост се извършва с не по-малко от 50 на сто от разликата между реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а през периода, за който се отнася и техническият лихвен процент, въз основа на който е изчислен нейният размер.

(5) Актуализацията на разсроченото плащане се извършва с не по-малко от 50 на сто от реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за разсрочени плащания по чл. 192б през периода, за който се отнася.“

§ 26. Създава се чл. 169е:

„Преизчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане

Чл. 169е. (1) Лицата по чл. 127, ал. 6 могат да поискат не повече от веднъж в една календарна година преизчисляване на получаваната пенсия или разсрочено плащане, въз основа на натрупаните суми от осигурителните вноски, отнасящи се за периоди след разкриването на партидите им или с част от тях.

(2) Преизчисляването по ал. 1 се извършва от първо число на месеца, следващ месеца, през който е подадено искането. Средствата от партията въз основа на които е извършено преизчисляването, се прехвърлят във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а, съответно във фонда за разсрочени плащания по чл. 192б.

§ 27. В чл. 170 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) При смърт на пенсионер на универсален или професионален фонд, който получава:

1. допълнителна пожизнена пенсия от универсален пенсионен фонд с гарантиран период на изплащане - правата на наследниците по ал. 1 се определят в правилника за организацията и дейността на фонда и в пенсионния договор;

2. срочна пенсия или разсрочено плащане от професионален пенсионен фонд - на наследниците по ал. 1 се изплаща еднократно или разсрочено остатъкът от средствата по индивидуалната му партия;

3. разсрочено плащане от фонда за разсрочени плащания по чл. 192б - на наследниците по ал. 1 се изплаща еднократно или разсрочено остатъкът от прехвърлените средства във фонда за разсрочени плащания по чл. 192б.

(3) Когато осигуреното лице или пенсионерът, който получава разсрочено плащане, нямат наследници по ал. 1, натрупаните средства по индивидуалната партия в универсален пенсионен фонд, съответно остатъкът от прехвърлените средства във фонда за разсрочени плащания по чл. 192б, се прехвърлят в резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии по чл. 192, ал. 2, а натрупаните средства по индивидуалната партия в професионален фонд се прехвърлят в държавния бюджет.“

2. Създават се ал. 4, 5 и 6:

„(4) Когато пенсионер, който получава допълнителна пожизнена пенсия, няма наследници по ал. 1, дължимите средства остават във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а.

(5) Отказът от наследство не лишава наследниците по ал. 1 от правата им по ал. 1 или 2.

(6) Получаването на средства по ал. 1 или 2 не се счита за приемане на наследство.“

§ 28. В чл. 171 се създава нова ал. 4:

„(4) Осигурено лице, което е придобило право на пенсия от универсален пенсионен фонд, има право еднократно да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата по чл. 131, ал. 2, което от двете е по-голямо, в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.“

§ 29. Член 172 се изменя така:

„Права на осигурено лице, което не е придобило или упражнило право на пенсия по чл. 168

Чл. 172. Осигурено лице в професионален пенсионен фонд, което не е придобило или упражнило право на пенсия по чл. 168, може при отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст по част първа или при навършване на възрастта по чл. 68, ал. 3 да получи еднократно или разсрочено натрупаните средства по индивидуалната партида или да ги прехвърли в универсален пенсионен фонд или във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.“

§ 30. Наименованието на глава шестнадесета се изменя така:

**„ФОНДОВЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПЛАЩАНИЯТА И РЕЗЕРВИ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА
ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО“**

§ 31. В чл. 192 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

(2) За покриване на недостига във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а пенсионноосигурителното дружество създава резерв за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии.“

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) Резервът по ал. 2 се формира от:

1. прехвърлени средства по чл. 170, ал. 3;
2. превишението във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а, ал. 12, т. 1;
3. собствени средства на пенсионноосигурителното дружество.“

3. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и се изменя така:

„(4) С резерва по ал. 2 се покрива недостигът във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а.“

4. Създава се ал. 5:

„(5) Средствата на резерва по ал. 2 се инвестират при спазване разпоредбите на чл. 175-180а и 180в. Оценката на неговите активи и пасиви се извършва към края на всеки календарен месец съгласно чл. 181.“

5. Досегашната ал. 4 става ал. 6 и в нея думата „раздават“ се заменя с „разпределят“, а накрая се добавя „по ал. 1 и 2, на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а и на фонда за разсрочени плащания по чл. 192б“.

§ 32. Създава се чл. 192а:

„Фонд за изплащане на пожизнени пенсии

Чл. 192а. (1) За изплащане на отпускните пожизнени пенсии се създава фонд като обособено имущество и се води в лева.

(2) Фондът по ал. 1 се създава при определяне на първата допълнителна пожизнена пенсия за старост от пенсионноосигурителното дружество с решение на неговите управителни органи и се формира от:

1. прехвърлените средства от индивидуалните партии на лицата, на които е определена допълнителна пожизнена пенсия за старост;

2. прехвърлените средства от резерва по чл. 192, ал. 2 при недостиг на средствата във фонда;

3. дохода от инвестиране на средствата на фонда.

(3) Агенцията по вписванията вписва фонда по ал. 1 в регистър БУЛСТАТ, след като ѝ бъде представено съответното решение на управителния орган на пенсионноосигурителното дружество за неговото създаване.

(4) От фонда по ал. 1 се изплащат пожизнени пенсии и се извършват разходи за тяхното изплащане в страната, разходи за придобиване и продажба на неговите активи и разходи, свързани с тяхното съхранение от банка-попечител.

(5) Разходите за изплащане на пожизнени пенсии са в размер на фактически извършените, но не повече от 1 лев на транзакция.

(6) В случай че фактически извършените разходи за изплащане на пожизнени пенсии надвишават максималния размер по ал. 5, пенсионноосигурителното дружество възстановява на фонда по ал. 1 разходите над този размер.

(7) Оценката на активите и пасивите на фонда по ал. 1 се извършва към края на всеки календарен месец в съответствие с изискванията на чл. 181.

(8) Във връзка с управлението на фонда по ал. 1 пенсионноосигурителното дружество при съответно спазване на чл. 123а, 123б, 175а, 179в и на глава петнадесета:

1. сключва договор с банка-попечител за съхранение на неговите активи;

2. приема инвестиционната му политика;

3. приема вътрешни правила за процедурите за наблюдение, измерване и управление на риска, свързан с неговите инвестиции;

4. води самостоятелно счетоводство и съставя отделен финансов отчет за него;

5. води отделна аналитична сметка за частта от реализираната доходност над размера по чл. 169д, ал. 4, с който е извършена актуализация на пожизнените пенсии.

(9) Изчисляването на фонда по ал. 1 се извършва ежегодно и се заверява от отговорния актюер на пенсионноосигурителното дружество.

(10) Изчисляването на фонда по ал. 1 се извършва така, че:

1. минималният му размер се определя посредством надеждни и справедливи актюерски изчисления и допускания, които отчитат всички задължения, произтичащи от сключените пенсионни договори и той трябва да бъде достатъчен за изплащане на всички отпуснати пожизнени пенсии;

2. възприетите за оценка на задълженията допускания се избират разумно, като се отчита по целесъобразност подходяща граница за неблагоприятните отклонения;

3. конкретният размер на техническия лихвен процент се определя в съответствие с изискванията на наредбата по ал. 14, като се отчитат:

а) доходността от активите, покриващи фонда по ал. 1, и очакваната възвръщаемост от инвестициите, и/или

б) пазарната доходност на квалифицирани дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от правителство на държава членка;

4. методът и актюерските допускания при изчисляването на фонда по ал. 1 не могат да се променят, освен в случаите на промени в правните, демографските или икономическите обстоятелства, на които се основават допусканията.

(11) Пенсионноосигурителното дружество, което изплаща пожизнени пенсии, е длъжно по всяко време да поддържа достатъчен по размер фонд по ал. 1, отговарящ на цялостната му дейност, с който да гарантира покритие на поетите осигурителни рискове.

(12) В случай че при изчисляването по ал. 9 размерът на фонда по ал. 1 е:

1. по-голям от 105 на сто от размера на задълженията към пенсионерите, превишението над 105 на сто се прехвърля в резерва по чл. 192, ал. 2;

2. между 100 и 105 на сто от размера на задълженията към пенсионерите, превишението над 100 на сто остава във фонда по ал. 1.

(13) Когато в предходни периоди средства от резерва по чл. 192, ал. 2 са използвани за покриване на недостиг във фонда по ал. 1, тези средства се възстановяват на резерва по чл. 192, ал. 2 до размера на превишението по ал. 12, т. 2.

(14) Редът и методиката за образуване на фонда по ал. 1 и на резерва по чл. 192, ал. 2, редът и условията за освобождаване на средства от тях, както и максималният размер на техническия лихвен процент и методологията за изчисляването му се определят с наредба на комисията.“

§ 33. Създава се чл. 192б:

„Фонд за разсрочени плащания

Чл. 192б. (1) За извършване на отпуснатите разсрочени плащания се създава фонд като обособено имущество и се води в лева.

(2) Фондът по ал. 1 се създава при определяне на първото разсрочено плащане от пенсионноосигурителното дружество с решение на неговите управителни органи и се формира от:

1. прехвърлените средства от индивидуалната партия на лицата, на които е определено разсрочено плащане;
2. прехвърлените средства от резерва по чл. 193а при на недостиг на средствата във фонда;
3. дохода от инвестиране на средствата на фонда.

(3) Във фонда по ал. 1 се водят аналитични сметки за лицата, чиито средства са прехвърлени, в които се правят записи за прехвърлените средства и изплатените суми на всеки пенсионер.

(4) При създаването, управлението и изчисляването на фонда по ал. 1 се прилагат съответно разпоредбите на чл. 192а, ал. 3-11 и 14.

(5) В случай че при изчисляването, при съответното приложение на чл. 192а, ал. 9, размерът на фонда по ал. 1 е:

1. по-голям от 105 на сто от размера на задълженията към пенсионерите, превишението над 105 на сто се прехвърля в резерва по чл. 193а;

2. между 100 и 105 на сто от размера на задълженията към пенсионерите, превишението над 100 на сто остава във фонда по ал. 1.

(6) Когато в предходни периоди средства от резерва по чл. 193а са използвани за покриване на недостиг във фонда по ал. 1, тези средства се възстановяват на резерва по чл. 193а до размера на превишението по ал. 5, т. 2.“

§ 34. Създава се чл. 192в:

„Инвестиране на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а и на фонда за разсрочени плащания по чл. 192б

Чл. 192в. (1) Пенсионноосигурителното дружество инвестира средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а и на фонда за разсрочени плащания по чл. 192б само във:

1. ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 1-4, 6, 10 и 11;
2. влогове по чл. 176, ал. 1, т. 5.

(2) Не по-малко от 90 на сто от активите на фондовете по ал. 1 трябва да бъдат инвестирани в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 1-4 и във влогове по чл. 176, ал. 1, т. 5.

(3) Не повече от 10 на сто от активите на фондовете по ал. 1 могат да бъдат инвестирани в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 6, 10 и 11.

(4) При инвестирането на средствата на фондовете по ал. 1 се спазват съответно изискванията на чл. 175, чл. 177, ал. 1-6, чл. 178, ал. 1-9, 13, 14 и 18, чл. 179-179б, 180 и 180а.

§ 35. В чл. 193, ал. 8, изречение второ думите „1 на сто и по-голям от 3 на сто“ се заменят с „0,5 на сто и по-голям от 1,5 на сто“.

§ 36. Създава се чл. 193а:

„Резерв за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт вноски в универсален пенсионен фонд

Чл. 193а. (1) За гарантиране сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт вноски по индивидуалната партида на осигурено лице в универсален пенсионен фонд към датата на отпускане на пенсия, се създава резерв в пенсионноосигурителното дружество.

(2) Резервът по ал. 1 е в размер 0,5 на сто от стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд, като се създава със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество и се преизчислява към края на всеки месец.

(3) При прехвърляне на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсален пенсионен фонд по чл. 171 на пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който се прехвърлят средствата, се превежда и част от резерва по ал. 1, равна на 0,5 на сто от прехвърлената сума, и се предоставя информация за размера на прехвърлените средства и на сумата по чл. 131, ал. 1 към датата на прехвърлянето от пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, от който се прехвърлят средствата.

(4) Когато размерът на средствата по индивидуалната партида на осигурено лице в универсален пенсионен фонд, натрупани към датата на отпускането на пенсията, е по-малък от сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт осигурителни вноски за това лице, разликата до тази сума се покрива от резерва по ал. 1.

(5) Със средства на резерва по ал. 1 се покрива и недостигът във фонда за разсрочени плащания по чл. 192б.

(6) Средствата на резерва по ал. 1 се инвестират при спазване разпоредбите на чл. 175-180а, 180в и 181.

(7) Отчисленията за създаване на резерва по ал. 1 се признават за разход на пенсионноосигурителното дружество и не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(8) Начинът и редът за формиране и използване на резерва по ал. 1, както и за освобождаване на средства от него се уреждат с наредба на комисията.“

§ 37. В чл. 201 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 3:

„3. такса, изчислена върху стойността на нетните активи на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а и на фонда за разсрочени плащания по чл. 192б, в зависимост от периода, през който те са били управлявани от пенсионноосигурителното дружество, до 0,5 на сто годишно“;

2. В ал. 2 думите „Таксата по ал. 1, т. 2 се отчислява“ се заменят с „Таксите по ал. 1, т. 2 и 3 се отчисляват“.

§ 38. В § 1, ал. 2 т. 12 от Допълнителните разпоредби се изменя така:

„12. „Пенсионер“ е физическо лице, което получава лична или наследствена допълнителна пенсия от фонд за допълнително пенсионно осигуряване, както и лице, което получава разсрочено плащане.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 39. Лицата, на които до 30 юни 2021 г. включително, остават по-малко от 5 години до навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 и на които не е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, могат еднократно в срок до 30 юни 2021 г. да упражнят правото на избор по чл. 124а за промяна на осигуряването им от фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на държавното обществено осигуряване в универсален пенсионен фонд по реда на наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

§ 40. С влизането в сила на този закон съществуващите пенсионни резерви по чл. 192, ал. 2 се трансформират в резерви за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии.

§ 41. До 31 август 2021 г. пенсионноосигурителните дружества:

1. Привеждат размера на резерва по чл. 193, ал. 8 в съответствие с изискванията на този закон.

2. Създават резерва по чл. 193а, като в него се прехвърлят освободените средства от резерва по чл. 193, ал. 8 във връзка с привеждането му в съответствие по т. 1.

§ 42. Националната агенция за приходите предоставя еднократно на пенсионноосигурителните дружества информация за brutния размер на преведените осигурителни вноски за осигурените в управляваните от тях универсални пенсионни фондове към 30 юни 2021 г. Информацията по изречение първо се предоставя до 31 юли 2021 г.

§ 43. Не по-късно от 31 декември 2025 г. се извършва оценка на предлаганите продукти от универсалните пенсионни фондове, на действието на механизма за тяхната актуализация и на адекватността на предвидените резерви при предлаганите гаранции, както и на уредбата във връзка с преобразуването, прекратяването и несъстоятелността на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на 2021 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цвета Караянчева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

В края на миналия век, когато у нас се прие законовата уредба на втория пенсионен стълб, а и в следващите години вниманието на законодателя беше насочено изцяло към детайлното регламентиране на периода на натрупване на средства - първата фаза от пенсионните схеми с дефинирани вноски, чийто носител са универсалните пенсионни фондове (УПФ) и професионалните пенсионни фондове (ППФ). Поради това създадената при старта на втория пенсионен стълб законова уредба на втората фаза - периода на изплащане на пенсии, е непълна и противоречива.

Цялостното уреждане на фазата на изплащане от УПФ е наложително с оглед на това, че първите пенсионери се очакват през септември 2021 г., когато част от родените през 1960 г. жени ще навършат определената в чл. 68, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) пенсионна възраст. Първите по-значителни групи пенсионери от УПФ се очакват след 2024 г., когато и родените през 1960 г. мъже ще навършат законоустановената пенсионна възраст. Във връзка с това с проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване се предлагат необходимите промени.

Създава се задължение за пенсионноосигурителните дружества при подаване на заявление за пенсиониране да запознават лицата, осигурени във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, с техните права и с правата на наследниците им във връзка с придобитото право на пенсия, както и на правото да получат еднократно или разсрочено натрупаните по индивидуалната партида средства.

Със законопроекта се предлага наред с предвидените и към настоящия момент пожизнени пенсии да се регламентира по-подробно разсроченото плащане като пенсионен продукт, допустим във фазата на изплащане. Това ще осигури възможност на по-голям процент от осигурените лица да получат по-дългосрочно пенсионно плащане, отговарящо на персоналните им житейски нужди и на размера на натрупаните преди пенсионирането средства в индивидуалните им партии.

Във връзка с това с разпоредбата на чл. 167 се предлага осигурените лица да имат право на допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1. Допуска се и право на допълнителна пожизнена пенсия за старост до една година преди навършване на тази възраст, при условие че натрупаните средства по индивидуалната партида позволяват отпускане на пенсия в размер, не по-малък от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1.

Според предвиденото в цитираната разпоредба допълнителната пожизнена пенсия за старост е месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до неговата смърт, чийто размер не може да бъде по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 към датата на определянето му. Допълнителната пожизнена пенсия за старост може да бъде с гарантиран период на изплащане, може да включва и разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст, като срокът и размерът на разсроченото плащане, както и размерът на пожизнената пенсия се избират от осигуреното лице.

Със законопроекта са предвидени и промени, свързани с определянето на размера на допълнителната пожизнена пенсия за старост.

Размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост се формира въз основа на:

- по-голямата от двете суми на: натрупаните средства по индивидуалната партида или допълнената индивидуална партида до brutния размер на осигурителните вноски;
- биометрични таблици, утвърдени от Комисията за финансов надзор;
- технически лихвен процент, одобрен от Комисията за финансов надзор.

Предвижда се пенсионноосигурителните дружества да използват единна таблица за смъртност за изчисление на пожизнените пенсии и на фонда за изплащане на пожизнени пенсии, която се утвърждава от Комисията за финансов надзор и се актуализира при съществени промени в официалната статистическа информация, на която се основават. Размерът на техническия лихвен процент за изчисление на видовете пенсии и на фонда за изплащане на пожизнени пенсии също се одобрява от комисията.

Когато размерът на средствата, натрупани към датата на отпускане на пенсията, е по-малък от сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и от Националния осигурителен институт осигурителни вноски за това лице, средствата по индивидуалната партида се допълват до тази сума с част от резерв за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и от Националния осигурителен институт вноски в универсален пенсионен фонд, специално създаден с разпоредбата на чл. 193а от законопроекта, и пенсията се определя на

базата на допълнените средства. Гарантираният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост не може да бъде по-малък от този, изчислен на база на сумата от brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и от Националния осигурителен институт осигурителни вноски за съответното осигурено лице.

При желание на осигуреното лице пенсионноосигурителните дружества са задължени да предложат гарантиране на размера на първата допълнителната пожизнена пенсия за старост, изчислена на база на натрупаните средства по индивидуалната партида, ако сумата на средствата е по-голяма от brutния размер на преведените осигурителни вноски. При определянето на размера на тази пенсия, освен посочените по-горе параметри се прилага и рисков коефициент съгласно актюерските разчети.

В момента на пенсиониране на осигурено лице в УПФ индивидуалната му партида се закрива. Натрупаните средства в индивидуалната му партида се прехвърлят в специално обособен общ фонд - фонд за изплащане на пожизнени пенсии. Това позволява да бъдат гарантирани както пожизненият характер, така и размерът на пенсионното плащане на всеки пенсионер независимо от случаите на дългосрочно получавани пенсии или на неблагоприятни инвестиционни резултати. Така пенсионноосигурителното дружество поема управлението на инвестиционния и демографския риск, свързан с пенсионните плащания. Закриването на индивидуалната партида не позволява при смърт на пенсионер остатъкът от средствата, които са били натрупани в негова полза, да се изплати на наследниците му. Правата на наследниците се регламентират в подписания пенсионен договор в зависимост от характеристиките на избора от пенсионера пенсионен продукт.

Създава се разпоредба за консервативно инвестиране на активите на фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

Пенсионноосигурителните дружества могат да предлагат и по-сложни форми на пожизнена пенсия, като: пожизнена пенсия с гаранции за наследниците на пенсионера (с гарантиран срок на изплащане); пожизнена пенсия с разсрочено изплащане за определен срок, след което оставащият пенсионен капитал се използва за изплащане на пожизнена пенсия до края на живота на пенсионера. В този случай разделянето на капитала се извършва така, че гарантираният размер на месечната пожизнена пенсия да не е по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.

Новата разпоредба на чл. 167а въвежда правото на еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида. Предлага се, когато средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост, но надвишават трикратния размер на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 ал. 1 към датата на определяне на стойността на средствата по партидата, осигуреното лице да има право да ги получи разсрочено. Размерът на месечното плащане не може да бъде по-малък от 15 на сто и по-голям от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 ал. 1 към датата на определяне на неговия размер. Пенсионноосигурителното дружество извършва разсроченото плащане срещу прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида или brutния размер на осигурителните вноски, което от двете е по-голямо, във фонда за разсрочени плащания. Гарантираният размер на разсроченото плащане е равен на този, изчислен на база на сумата на brutния размер на преведените осигурителни вноски за съответното осигурено лице.

В законопроекта е предвидена възможност за еднократно изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида на лицето. Този начин на приключване на отношенията между осигуреното лице и пенсионноосигурителното дружество обаче излиза извън целите на пенсионното осигуряване, а именно – след достигане на определените от закона изисквания да се предостави определено периодично плащане (пенсия) на лицето. Поради това към еднократно изплащане на натрупаните средства се пристъпва в ограничени случаи, в които не е възможно да се осигури такова периодично плащане в достатъчен размер. Съгласно разпоредбата на чл. 167а, ал. 5, когато размерът на средствата по индивидуалната партида е по-малък от трикратния размер на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 към датата на определяне на стойността на средствата по партидата, средствата по индивидуалната партида се изплащат еднократно.

Актуализация на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане се регламентират в новата разпоредба на чл. 169д. Допълнителната пожизнена пенсия за старост и разсроченото плащане се актуализират поне веднъж годишно, като гарантираните им размери не се променят.

Допълнителната пожизнена пенсия за старост се актуализира в зависимост от техническия лихвен процент, въз основа на който е изчислен нейният размер, и реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии през периода, за който се отнася актуализацията, на годишна база. Актуализацията на допълнителната пожизнена пенсия за старост се извършва с не по-малко от 50 на сто от разликата между реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии през периода, за който се отнася и техническият лихвен процент, въз основа на който е изчислен нейният размер.

Разсроченото плащане се актуализира в зависимост от реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за разсрочени плащания през периода, за който се отнася актуализацията, на годишна база. Актуализацията на разсроченото плащане се извършва с не по-малко от 50 на сто от реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за разсрочени плащания през периода, за който се отнася.

С разпоредбата на чл.169е се създава възможност за преизчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане на лица, които продължават да работят и подлежат на осигуряване в универсален пенсионен фонд.

В съответствие с новите пенсионни продукти се прецизират и разпоредбите, които регламентират правата на наследниците на осигурено лице или пенсионер.

При смърт на пенсионер на универсален или професионален фонд, който получава:

- пожизнена пенсия от универсален пенсионен фонд с права на получаване от наследници, правата на наследниците се определят в правилника за организацията и дейността на фонда и в пенсионния договор;
- срочна пенсия или разсрочено плащане от професионален пенсионен фонд, на наследниците се изплаща, еднократно или разсрочено, остатъкът от средствата по индивидуалната му партида;
- разсрочено плащане от фонда за разсрочени плащания, на наследниците се изплаща, еднократно или разсрочено, остатъкът от прехвърлените средства във фонда за разсрочени плащания.

Когато осигуреното лице или пенсионерът, който получава разсрочено плащане, нямат наследници, натрупаните средства по индивидуалната партида в универсален фонд, съответно остатъкът от прехвърлените средства във фонда за разсрочени плащания, се

прехвърлят в резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии по чл. 192, ал. 2, а натрупаните средства по индивидуалната партия в професионален фонд се прехвърлят в държавния бюджет. Когато пенсионер, който получава пожизнена пенсия, няма наследници, дължимите средства остават във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а.

Аналогично на предвиденото по отношение на наследяването в държавното обществено осигуряване, изрично се предвижда, че отказът от наследство не лишава наследниците от предвидените в разпоредбата на чл. 170, ал. 1 и 2 права. Получаването на средства по ал. 1 или 2 не се счита за приемане на наследство.

Променят се и разпоредбите, уреждащи резерва на пенсионноосигурителните дружества, като се предвижда, че за покриване на недостига във фонда за изплащане на пожизнени пенсии пенсионноосигурителното дружество създава резерв за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии.

Чрез въвеждането на програми за лоялни клиенти се предоставя възможност за генериране на допълнителни ползи за пенсионерите и осигурените лица и повишаването на интереса и информираността им към пенсионното осигуряване. Участието на осигурените лица в такива програми е доброволно, не може да поражда задължения за осигурените лица и би следвало да им предоставя по-благоприятни условия при ползването на редица услуги.

Разпоредбата на чл. 201 от КСО, регламентираща задължителните такси и удръжки в полза на пенсионноосигурителните дружества, се допълва, като в нея се включва и такса, изчислена върху стойността на нетните активи на фонда за изплащане на пожизнени пенсии и на фонда за разсрочени плащания – до 0,5 на сто годишно.

Целта на законопроекта е да се създаде пълно и непротиворечиво регулиране на фазата на изплащане от УПФ, което би улеснило информирания избор на лицата, подлежащи на допълнително задължително пенсионно осигуряване.

Във връзка с това в законопроекта са включени и разпоредби, които регламентират избора на осигуряване по чл. 4б от КСО. През 2015 г. беше създадена възможност за лицата, които не желаят да се осигуряват в УПФ, да изберат да променят осигуряването си от УПФ само във фонд „Пенсии“. За да упражнят това свое право обаче е необходимо те да разполагат с точна информация относно видовете пенсионни продукти, които се предлагат от пенсионноосигурителните дружества, определянето на техните размери, условията за наследяване на натрупаните по индивидуалните партии средства и отпуснатите пенсии и т.н. Въпроси, които се регламентират с настоящия законопроект. Предлага се промяна на срока, в който лицата могат да упражнят правото на избор на осигуряване. По този начин за първите групи осигурени лица се гарантира по-продължителен период за запознаване със законовите промени. Създава се и възможност те да направят по-точна преценка относно размера на бъдещите си пенсии в зависимост от натрупаните средства по индивидуалните им партии в период, максимално близък до пенсионирането. Предвижда се лицата, които навършват възрастта за пенсиониране от 2022 до 2025 г. включително, да могат да упражнят правото на избор на осигуряване до 1 година преди тази възраст. Този период се увеличава плавно до 2038 г., когато осигуряването ще може да се променя не по-късно от 5 г. преди навършването на възрастта за пенсиониране.

Аналогична промяна е направена и в чл. 124а, ал. 1 относно правото на възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд.

Във връзка с предвидената в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г. възможност лицата, които са пропуснали да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ 5 години преди възрастта за пенсиониране, да направят това в периода от 1 януари до 30 юни 2021 г., със законопроекта се предлага аналогична възможност през същия период (от 1 януари 2021 г. до 30 юни 2021 г.) и за лицата, пропуснали да възобновят осигуряването си в универсален пенсионен фонд.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

Становище на администрацията на Министерския съвет

Съгласуването се извършва на основание чл. 21, ал. 5 от Закона за нормативните актове

Проект на акт: Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване	Вид оценка:	Частична
	Становище по ред:	Единствено съгласуване
	Дата:	03.11.2020
	В отговор на №:	03-1294/30.10.2020 г.
	Институция:	Министерство на труда и социалната политика
Диспозитив:	Съгласува без препоръки	
Основание:	Чл. 306, ал.3, т. 1	от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация

* Съгласно чл. 17 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, изводите и относимата информация от извършената частична предварителна оценка на въздействието се включват във финансовата обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

** При съгласуването по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация се съпоставят кръга от въпроси проблеми и решения, разгледани в оценката на въздействието и кръга от въпроси, засегнати обхвата на нормативната намеса в проекта на акт.

*** На основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо това становище да бъде публикувано заедно с преработената оценка на въздействието и проекта на акт при обществените консултации, провеждани в изпълнение на Закона за нормативните актове.

**ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА“**

/КРАСИМИР БОЖАНОВ/

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на труда и социалната политика	Нормативен акт: Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ЗИД на КСО)
За включване в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за периода:	Дата:
Контакт за въпроси: Петя Малакова, началник на отдел „Обществено осигуряване“	Телефон: 02/8119 435

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Съгласно действащото законодателство, осигуреното в универсален пенсионен фонд (УПФ) лице има право на допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО), т.е. възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст от държавното обществено осигуряване, или по изключение - пет години преди навършване на възрастта му за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал.1 от КСО, ако нейният размер е не по-малък от минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст. На това основание първите пенсионери от УПФ се очакват през м. септември 2021 г., когато част от родените през 1960 г. жени ще навършат възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО. Първите по-значителни групи пенсионери от УПФ се очакват след 2024 г., когато и родените през 1960 г. мъже ще навършат посочената по-горе възраст.

В края на миналия век, когато у нас е приета законовата уредба на допълнителното задължително пенсионно осигуряване (втория пенсионен стълб), а и в следващите години, вниманието на законодателя е насочено изцяло към детайлното регламентиране на периода на натрупване на средства - първата фаза от пенсионните схеми с дефинирани вноски, чийто носител са универсалните пенсионни фондове (УПФ) и професионалните пенсионни фондове. Създадената при старта на този стълб законова уредба на втората фаза - периода на изплащане на пенсии от УПФ, е непълна и противоречива, което създава затруднения при бъдещото отпускане на пенсии от тези фондове.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Към момента в нормативната уредба не се съдържат всички необходими правила, по които може да бъде отпусната и изплащана пенсия от УПФ. Поради това осигурените лица ще придобият право на пенсия, предвидено в разпоредбите на част втора „Допълнително социално осигуряване“ от КСО, но няма да могат да го упражнят.

Тъй като основните правила за отпускане, изплащане, преизчисляване или актуализиране на пенсиите от УПФ подлежат на регламентация на законово ниво, не е възможно посочените по-горе проблеми да бъдат решени единствено посредством организационни мерки и да бъдат преодолявани без приемане на изменения в нормативната уредба.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не е извършвана последваща оценка на КСО по смисъла на чл. 22 от Закона за нормативните актове. В практиката са установени и анализирани проблеми, свързани с прилагането на част втора от КСО, като се налага изводът, че за преодоляването им са необходими промени на законово ниво.

2. Цели:

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Предложените промени имат за цел защита на интересите на осигурените лица и пенсионерите в УПФ и повишаване на тяхната информираност чрез:

- детайлно регламентиране на видовете пенсионни продукти, които ще предлагат пенсионноосигурителните дружества (ПОД), които управляват УПФ (допълнителна пожизнена пенсия за старост, еднократно или разсрочено плащане), условията за получаването им, начина за определяне на техния размер, както и възможностите за последваща актуализация и преизчисляване;
- детайлно регламентиране на правата на наследниците на осигурените лица и пенсионерите;
- въвеждане на разпоредби, на основание на които при размер на средствата, натрупани към датата на отпускане на пенсията, по-малък от сумата на brutния размер на преведените осигурителни вноски за осигуреното лице, средствата по индивидуалната партида се допълват до тази сума с част от специално създаден резерв и пенсията се определя на базата на допълнените средства;
- създаване на възможност при придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, осигуреното лице да получи, при поискване, от пенсионноосигурителното дружество, управляващо УПФ, в който е осигурено, информация за размера на натрупаните средства по индивидуалната му партида; информация за видовете пенсионни продукти, които дружеството предлага и на които осигуреното лице има право и информация за прогнозния им размер;
- създаване на възможност за лицата да получат информация за видовете пенсионни продукти от всяко друго пенсионноосигурително дружество, управляващо УПФ.

Предвидените изменения са в съответствие с мярка 128 от Приоритет 9 „Стабилна пенсионна система“ в Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017г.-2021г., която предвижда усъвършенстване на нормативната уредба, свързана с фазата на изплащане от универсалните и професионалните пенсионни фондове.

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

1. Осигурените лица и пенсионерите в УПФ, и техните наследници – По данни на

Комисията за финансов надзор към края на м. юни 2020 г. броят на осигурените лица в УПФ е 3 835 778.

2. Пенсионноосигурителните дружества – 9 бр.;

3. Комисията за финансов надзор (КФН).

4. Варианти на действие:

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта „Без действие“.

Вариантите на действие са: Вариант 0 - „Без действие“, Вариант 1 - „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване“ и Вариант 2 - „Предприемане на законодателни мерки“.

Вариант 0 „Без действие“:

При този вариант на действие ще останат неуредени въпросите, свързани с определянето на видовете и размерите на пенсионните плащания от фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, което създава правна несигурност и невъзможност за осигурените лица, пенсионерите и техните наследници да упражняват част от предвидените в КСО права.

Ще продължи да се прилага остаряла правна уредба, която не е в синхрон с други съществуващи законови изисквания и произтичащи от това проблеми при нейното прилагане.

Съществува и риск от въвеждане на различни практики в различните ПОД по повод предоставянето на информация на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници.

Този вариант на действие не ограничава свободното движение на стоки, услуги, капитали и работници. Не се ограничава изборът на потребителите, не води до повишаване на цените поради по-малко конкуренция и до създаване на бариери за нови доставчици или улесняване появата на монополи. Няма да има промяна относно конкурентоспособността и инвестициите и въздействие/промяна върху производителността. Вариантът на действие няма отношение към правото на собственост, научноизследователската и развойна дейност. Няма да доведе до улесняване на въвеждането и разпространението на нови производствени методи, технологии и продукти. Вариантът на действие няма отношение към интелектуалната собственост и към академичните или промишлени изследвания и не допринася за повишаване на производителността и ефективността на ресурсите. Вариантът на действие няма отношение към разходите на потребителите, но ще окаже неблагоприятно въздействие върху тях, тъй като правата им от допълнителното задължително пенсионно осигуряване няма да са добре защитени. Възможно е осигурените лица и пенсионерите в УПФ, както и техните наследници, да не получат достатъчно информация или тя да бъде противоречива по отношение на правата им и на пенсионните продукти от ПОД. Вариантът на действие не оказва въздействие върху определени сектори и региони. Няма последици върху икономическия растеж и заетостта, върху условията за инвестиции и функционирането на пазарите, както и не ограничава свободата на движение на стоки, на капитали, свободата на предоставяне на услуги и свободното движение на работници.

По отношение на балансираното демографско развитие Вариант на действие 0 „Без

действие“ не води до задържане на темповете на намаляване на броя на населението. Не води до насърчаване раждането, отглеждането и възпитанието на деца и до подобряване на репродуктивното здраве на населението. Този вариант не оказва влияние върху здравословното състояние на населението и намаляване на общата, преждевременната, детската и майчината смъртност. Не води до повишаване на средната продължителност на живота и на продължителността на живота в добро здраве. Вариантът на действие не води до намаляване на общата заболяемост и до превенция на социално значими болести. Не води и до създаване на здравословни и безопасни условия на труд. Вариантът на действие не оказва влияние по отношение на намаляване на броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст, не води до смекчаване на негативните последици от застаряването на населението и до възприемане на модел за активен и продуктивен живот на възрастните хора в добро здраве. Вариантът на действие не предвижда адаптиране на социалните системи или на някоя от тях към демографските промени на застаряването на населението – пазар на труда; пенсионноосигурителната система; системата за социално подпомагане, закрила и дългосрочни грижи; здравеопазване, образование, култура и др. Вариантът не създава и не укрепва равни възможности за пълноценен социален и продуктивен живот за всички социални групи; не води до създаване на условия за равни възможности за всички и недопускане на пряка или косвена дискриминация. Този вариант на действие не ограничава диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони; не води до подобряване на инфраструктурата и качеството на живота в различните райони на страната. Не създава условия за възраждане на селските райони и за намаляване на различията между населените места; не води до подобряване на транспортната, търговската и други обслужващи инфраструктури на селските и пограничните райони за задържане на населението в тях. Вариантът на действие не води до опазване и поддържане на екологичната и ергономичната среда за живот и до намаляване на регионалните диспропорции чрез децентрализация и създаване на регионален капацитет за динамично икономическо развитие.

Вариант на действие 0 няма пряко въздействие върху заетостта и пазара на труда. Вариантът не улеснява създаването на нови работни места и не води до загуба на работни места. Този вариант няма специфични негативни последствия за определени професии, групи работници или самостоятелно заети лица. Вариантът засяга определени възрастови групи осигурени лица – родените след 31 декември 1959 г. и техните наследници, които няма да имат достатъчно информация за своите права и за пенсионните продукти от ПЮД. Предприемането на този вариант няма да се отрази негативно на търсенето на работна сила, върху функционирането на пазара на труда и по отношение на баланса между личния, семейния и професионалния живот. Вариант на действие 0 няма влияние върху качеството на работата, не оказва въздействие върху продължаващо професионално обучение. Вариантът на действие има косвено отношение към правата и задълженията на работниците и служителите, доколкото Кодексът за социално осигуряване регламентира осигурителните правоотношения, които възникват в резултат от упражняване на трудова дейност. Вариантът на действие не улеснява и не ограничава приспособяването към промените и използването на технологични иновации на работното място. Вариантът не засяга достъпа до пазара на труда или влизането/излизането от пазара на труда; не влияе

негативно върху достъпа до услугите, свързани с намиране на работа или до услуги от общ икономически интерес.

Вариант на действие 0 няма пряко отношение към: неприкосновеността на личния живот; правото на добра администрация, достъпа до правосъдие и до управлението; общественото здраве; сигурността и обществения ред; културата; климата и климатичните промени; транспорта и използването на енергия; биоразнообразието; чистотата на атмосферния въздух; качеството на водите и водните запаси; качеството на почвата; възобновяемите или невъзобновяемите ресурси; влиянието на фирмите и потребителите върху околната среда; отпадъците/генериране/рециклиране; и към грижите за животните.

Вариант 1 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване“:

При този вариант на действие ще бъде приета пълна, непротиворечива и съвременна уредба на фазата на изплащането на пенсиите от допълнителното задължително пенсионно осигуряване. Това ще осигури адекватна защита на правата и интересите на осигурените лица, пенсионерите от УПФ и техните наследници.

Този вариант на действие не ограничава свободното движение на стоки, услуги, капитали и работници. Не се ограничава изборът на потребителите, не води до повишаване на цените поради по-малко конкуренция и до създаване на бариери за нови доставчици или улесняване появата на монополи. Няма да има промяна относно конкурентоспособността и инвестициите и въздействие/промяна върху производителността. Вариантът на действие няма отношение към правото на собственост, научноизследователската и развойна дейност. Няма да доведе до улесняване на въвеждането и разпространението на нови производствени методи, технологии и продукти. Вариантът на действие няма отношение към интелектуалната собственост и към академичните или промишлени изследвания и не допринася за повишаване на производителността и ефективността на ресурсите. Вариантът на действие няма пряко отношение към разходите на потребителите; той ще има благоприятно въздействие върху тях, тъй като правата им от допълнителното задължително пенсионно осигуряване ще бъдат нормативно защитени чрез приемане на промените в КСО. Осигурените лица и пенсионерите в УПФ, както и техните наследници, ще получат достатъчно информация по отношение на правата им и на пенсионните продукти от ПОД. Вариантът на действие не оказва въздействие върху определени сектори и региони. Няма последици върху икономическия растеж и заетостта, върху условията за инвестиции и функционирането на пазарите, както и не ограничава свободата на движение на стоки, на капитали, свободата на предоставяне на услуги и свободното движение на работници.

По отношение на балансираното демографско развитие Вариант на действие 1 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване“ не води до задържане на темповете на намаляване на броя на населението. Не води до насърчаване раждането, отглеждането и възпитанието на деца и до подобряване на репродуктивното здраве на населението. Този вариант не оказва влияние върху здравословното състояние на населението и намаляване на общата, преждевременната, детската и майчината смъртност. Не води до повишаване на средната

продължителност на живота и на продължителността на живота в добро здраве. Вариантът на действие не води до намаляване на общата заболяемост и до превенция на социално значими болести. Не води и до създаване на здравословни и безопасни условия на труд. Вариантът на действие не оказва влияние по отношение на намаляване на броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст, по отношение на смекчаване на негативните последици от застаряването на населението и до възприемане на модел за активен и продуктивен живот на възрастните хора в добро здраве. Има отношение към адаптирането на пенсионноосигурителната система към демографските промени на застаряването на населението, тъй като вариантът на действие предвижда нормативни промени, свързани с основните правила за отпускане, изплащане, преизчисляване или актуализиране на пенсиите от УПФ и повишаване на информираността на лицата. Вариантът няма отношение към създаването и укрепването на равни възможности за пълноценен социален и продуктивен живот за всички социални групи, както и към създаване на условия за равни възможности за всички и недопускане на пряка или косвена дискриминация. Този вариант на действие не ограничава диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони; не оказва влияние върху подобряване на инфраструктурата и качеството на живота в различните райони на страната. Не влияе върху условията за възраждане на селските райони и за намаляване на различията между населените места; няма отношение към подобряване на транспортната, търговската и други обслужващи инфраструктури на селските и пограничните райони за задържане на населението в тях. Вариантът на действие не води до опазване и поддържане на екологичната и ергономичната среда за живот и до намаляване на регионалните диспропорции чрез децентрализация и създаване на регионален капацитет за динамично икономическо развитие.

Вариант на действие 1 няма пряко въздействие върху заетостта и пазара на труда. Вариантът не влияе върху създаването на нови работни места и не води до загуба на работни места. Този вариант няма специфични негативни последици за определени професии, групи работници или самостоятелно заети лица. Вариантът засяга определени възрастови групи осигурени лица – родените след 31 декември 1959 г. и техните наследници, които при този вариант ще имат непротиворечива и достатъчна информация за своите права и за пенсионните продукти от ПОД. Предприемането на този вариант няма да се отрази негативно на търсенето на работна сила и върху функционирането на пазара на труда, както и по отношение на баланса между личния, семейния и професионалния живот. Вариант на действие 1 няма влияние върху качеството на работата, не оказва въздействие върху продължаващо професионално обучение. Вариантът на действие ще окаже благоприятно въздействие по отношение на правата и задълженията на работниците и служителите, тъй като с Кодекса за социално осигуряване се регламентират осигурителните правоотношения, които възникват в резултат от упражняване на трудова дейност от лицата.

Вариантът на действие не улеснява и не ограничава приспособяването към промените и използването на технологични иновации на работното място. Вариантът не засяга достъпа до пазара на труда или влизането/излизането от пазара на труда; не влияе негативно върху достъпа до услугите, свързани с намиране на работа или до услуги от общ икономически интерес.

Вариант на действие 1 няма пряко отношение към: неприкосновеността на личния живот; правото на добра администрация, достъпа до правосъдие и до управлението; общественото здраве; сигурността и обществения ред; културата; климата и климатичните промени; транспорта и използването на енергия; биоразнообразието; чистотата на атмосферния въздух; качеството на водите и водните запаси; качеството на почвата; възобновяемите или невъзобновяемите ресурси; влиянието на фирмите и потребителите върху околната среда; отпадъците/генериране/рециклиране и към грижите за животните.

Вариант 2 „Предприемане на незаконодателни мерки“:

При вариант на действие 2 е възможно да бъдат издадени указания от КФН по тълкуването и прилагането на съответните текстове от нормативната уредба. С указания обаче не могат да се създадат основните правила за отпускане, изплащане, преизчисляване и актуализиране на пенсиите от УПФ.

Този вариант на действие не ограничава свободното движение на стоки, услуги, капитали и работници. Не се ограничава изборът на потребителите, не води до повишаване на цени поради по-малко конкуренция и до създаване на бариери за нови доставчици или улесняване появата на монополи. Няма да има промяна относно конкурентоспособността и инвестициите и въздействие/промяна върху производителността. Вариантът на действие няма отношение към правото на собственост, научноизследователската и развойна дейност. Няма да доведе до улесняване на въвеждането и разпространението на нови производствени методи, технологии и продукти. Вариантът на действие няма отношение към интелектуалната собственост и към академичните или промишлени изследвания и не допринася за повишаване на производителността и ефективността на ресурсите. Вариантът на действие няма отношение към разходите на потребителите, но ще окаже неблагоприятно въздействие върху тях, тъй като правата им от допълнителното задължително пенсионно осигуряване няма да са уредени. Осигурените лица и пенсионерите в УПФ, както и техните наследници, няма да получат необходимата информация по отношение на правата им и на пенсионните продукти от ПОД. Вариантът на действие не оказва въздействие върху определени сектори и региони. Няма последици върху икономическия растеж и заетостта, върху условията за инвестиции и функционирането на пазарите, както и не ограничава свободата на движение на стоки, на капитали, свободата на предоставяне на услуги и свободното движение на работници.

По отношение на балансираното демографско развитие Вариант на действие 2 „Предприемане на незаконодателни мерки“ не води до задържане на темповете на намаляване на броя на населението. Не води до насърчаване раждането, отглеждането и възпитанието на деца и до подобряване на репродуктивното здраве на населението. Този вариант не оказва влияние върху здравословното състояние на населението и намаляване на общата, преждевременната, детската и майчината смъртност. Не води до повишаване на средната продължителност на живота и на продължителността на живота в добро здраве. Вариантът на действие не води до намаляване на общата заболяемост и до превенция на социално значими болести. Не води и до създаване на здравословни и безопасни условия на труд. Вариантът на действие не оказва

влияние по отношение на намаляване на броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст, не води до смекчаване на негативните последици от застаряването на населението и до възприемане на модел за активен и продуктивен живот на възрастните хора в добро здраве. Вариантът на действие не предвижда адаптиране на социалните системи или на някоя от тях към демографските промени на застаряването на населението – пазар на труда; пенсионноосигурителната система; системата за социално подпомагане, закрила и дългосрочни грижи; здравеопазване, образование, култура и др. Вариантът не създава и не укрепва равни възможности за пълноценен социален и продуктивен живот за всички социални групи; не води до създаване на условия за равни възможности за всички и недопускане на пряка или косвена дискриминация. Този вариант на действие не ограничава диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони; не води до подобряване на инфраструктурата и качеството на живота в различните райони на страната. Не създава условия за възраждане на селските райони и за намаляване на различията между населените места; не води до подобряване на транспортната, търговската и други обслужващи инфраструктури на селските и пограничните райони за задържане на населението в тях. Вариантът на действие не води до опазване и поддържане на екологичната и ергономичната среда за живот и до намаляване на регионалните диспропорции чрез децентрализация и създаване на регионален капацитет за динамично икономическо развитие.

Вариант на действие 2 няма пряко въздействие върху заетостта и пазара на труда. Вариантът не улеснява създаването на нови работни места и не води до загуба на работни места. Този вариант няма специфични негативни последици за определени професии, групи работници или самостоятелно заети лица. Вариантът има отношение към определени възрастови групи осигурени лица – родените след 31 декември 1959 г. и техните наследници, които няма да са с уредени пенсионни права и няма да получават непротиворечива информация за пенсионните продукти от ПОД. Предприемането на този вариант няма да се отрази негативно на търсенето на работна сила и върху функционирането на пазара на труда, няма въздействие по отношение на баланса между личния, семейния и професионалния живот. Вариант на действие 2 няма влияние върху качеството на работата, не оказва въздействие върху продължаващо професионално обучение. Вариантът на действие има косвено отношение към правата и задълженията на работниците и служителите, доколкото Кодексът за социално осигуряване урежда осигурителните правоотношения, които възникват в резултат от упражняване на трудова дейност. Вариантът на действие не улеснява и не ограничава приспособяването към промените и използването на технологични иновации на работното място. Вариантът не засяга достъпа до пазара на труда или влизането/излизането от пазара на труда; не влияе негативно върху достъпа до услугите, свързани с намиране на работа или до услуги от общ икономически интерес.

Вариант на действие 2 няма пряко отношение към: неприкосновеността на личния живот; правото на добра администрация, достъпа до правосъдие и до управлението; общественото здраве; сигурността и обществения ред; културата; климата и климатичните промени; транспорта и използването на енергия; биоразнообразието; чистотата на атмосферния въздух; качеството на водите и водните запаси; качеството

на почвата; възобновяемите или невъзобновяемите ресурси; влиянието на фирмите и потребителите върху околната среда; отпадъците/генериране/рециклиране и към грижите за животните.

При сравняване на вариантите на действие може да се установи, че най-голяма ефективност има вариант на действие 1, при който ще бъдат постигнати напълно целите, свързани със защита на интересите на осигурените лица и пенсионерите в УПФ и повишаване на тяхната информираност. Вариант на действие 2 ще има ограничена ефективност, доколкото с указания на КФН ще е възможно тълкуването и прилагането на съответните текстове от нормативната уредба, но с указания не биха могли да се уредят основните правила за отпускане, изплащане, преизчисляване и актуализиране на пенсията от УПФ. Няма идентифицирана ефективност при предприемане на вариант на действие 0.

Сравнението на вариантите по критерий ефикасност показва, че постигането на целите с най-ниско ниво на разходите от всички заинтересовани страни ще е при вариант на действие 1. Ефикасността при вариант на действие 2 ще е най-ниска, поради факта, че ще е необходим ресурс от страна на длъжностните лица от КФН за изготвяне на указания, на отговори на запитвания и др. При предприемане на вариант на действие 0 не се предвиждат разходи, но целите по т. 2 няма да бъдат постигнати.

На база на изложеното, препоръчителен е Вариант на действие 1 – „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване“.

5. Негативни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

5.1. Вариант 0 „Без действие“:

За осигурените лица и пенсионерите в УПФ, и техните наследници:

При този вариант на действие осигурените лица и пенсионерите в УПФ няма да могат да упражняват правото на пенсия от УПФ, независимо, че съгласно чл. 167 от КСО, при изпълнение на предвидените в разпоредбата условия, те имат право на допълнителна пожизнена пенсия за старост.

Лицата, придобили право на пенсия от УПФ, няма да разполагат и с информация за видовете пенсионни продукти и техните прогнозни размери, които се предлагат от дружеството, в което са осигурени и от останалите пенсионноосигурителни дружества, управляващи УПФ. Това ще ги лиши от възможността да направят преценката, която в максимална степен ще съответства на техните интереси и потребности.

Наследниците на пенсионерите в УПФ няма да са наясно в кои случаи имат право на плащане от пенсионноосигурителните дружества, поради което е възможно те да не се възползват от предвидените в КСО възможности.

За пенсионноосигурителните дружества:

Пенсионноосигурителните дружества няма да могат да отговорят на очакванията на гражданите по отношение на обема и качеството на предоставените пенсионни продукти и информация, което може да породи недоволство сред тях.

За Комисията за финансов надзор:

Поради липсата на ясни правила за отпускане на пенсията от УПФ и за определянето, преизчисляването или актуализирането на техните размери ще е необходим допълнителен времеви ресурс за изготвяне на указания или отговори на запитвания, възникнали във връзка с прилагането на действащата нормативна уредба. Това обаче няма да доведе до решаване на преобладаващата част от възникналите проблеми, тъй като е необходимо те да бъдат регламентирани на законово ниво.

5.2. Вариант 1 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване“:

При този вариант на действие няма да има негативни въздействия по отношение на заинтересованите страни.

5.3. Вариант 2 „Предприемане на незаконодателни мерки“:

Този вариант на действие е неблагоприятен за заинтересованите страни, тъй като без изрични текстове в КСО, не е възможно да бъдат уредени правила за отпускане, изплащане, преизчисляване и актуализиране на пенсията от УПФ.

6. Положителни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

6.1. Вариант 0 „Без действие“:

При вариант на действие 1 няма да има положителни въздействия по отношение на заинтересованите страни.

Вариант 1 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване“:**За осигурените лица и пенсионерите в УПФ, и техните наследници:**

При този вариант на действие се постига засилване на гаранциите на правата и интересите на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, на тяхната информираност, както и укрепване на доверието в дейността по допълнителното задължително пенсионно осигуряване. Тези групи лица ще са наясно с правата си, което е предпоставка за навременното им упражняване, във вариант, който е най-благоприятен за тях.

За пенсионноосигурителните дружества и Комисията за финансов надзор:

Приемането на ясни правила за отпускане на пенсията от УПФ и за определянето, преизчисляването или актуализирането на техните размери ще доведе до единно прилагане на законодателството в областта на допълнителното задължително пенсионно осигуряване. Това облекчава работата както на тези, които го прилагат (пенсионноосигурителните дружества), така и на тези, които упражняват надзора

върху тази дейност (Комисията за финансов надзор).

Създаването на детайлна регламентация на фазата на изплащане от УПФ повишава доверието на гражданите към допълнителното задължително пенсионно осигуряване и ограничава необходимостта от предоставяне на консултации, отговори на запитвания, изготвяне на указания и др.

6.3. Вариант 2 „Предприемане на незаконодателни мерки“:

При този вариант на действие положителни въздействия не се очертават.

Издаваните указания не могат да доведат до постигане на целите, посочени в т. 2, както и не могат да уредят нормативно пенсионните права на осигурените лица в УПФ.

7. Потенциални рискове:

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са идентифицирани потенциални рискове при реализирането на вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване“.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

- ☐ Ще се повиши
- ☐ Ще се намали
- ☒ Няма ефект

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

С проекта на ЗИДКСО не се създават нови регулаторни режими.

9. Създават ли се нови регистри?

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те.

Не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

- ☐ Актът засяга пряко МСП
- ☐ Актът не засяга МСП
- ☒ Няма ефект

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

- ☐ Да
- ☒ Не

12. Обществени консултации:

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

Проектът на нормативен акт е публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика. Справката с отразените становища е публикувана на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на министерството.

Проектът на нормативен акт е обсъден в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване е съгласуван в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

☐ Да

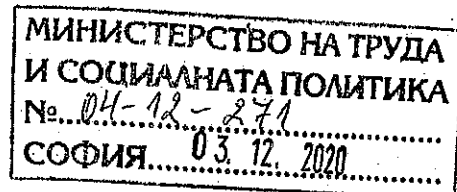
☒ Не

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Петя Малакова, за директор на дирекция „Трудово право, общественно осигуряване и условия на труд“

Дата: 23.12.2020г.

Подпис: _____

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-12-111/²⁰
/моля, цитирайте при отговор/

ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ПЕТРОВА
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

На Ваш № 9101-67/25.11.2020 г.

Относно: Справка за съответствието на Проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ГЛАВЕН СЕКРЕТАР,

В отговор на писмо с рег. № 9101-67/25.11.2020 г. на Министерството на труда и социалната политика и на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове Ви изпращам Справка за съответствие на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и с практиката на Европейския съд по правата на човека.

Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ на Министерство на правосъдието изразява становище, че предложеният законопроект **не създава нормативни предпоставки за противоречие** с разпоредбите на КЗПЧОС и практиката на ЕСПЧ. В допълнение предоставя бележки към становището, които излагам по-долу, в случай че сметете за необходимо да обърнете внимание на коментираните въпроси.

Според правителствените агенти, урежданата със законопроекта материя би могла да постави въпроси по член 1 на Протокол 1 от Конвенцията - правото на мирно ползване на притежанията. По принцип член 1 на Протокол 1 не налага ограничения върху решението на държавата дали да въведе пенсионно-осигурителна система, да избере конкретен осигурителен модел, както и какви и в какъв размер да бъдат плащанията по него. Напротив, Съдът застъпва мнение, че държавите имат широка свобода на преценка при приемането на закони в тази материя и още повече в контекста на промяна на политическия и икономическия режим и мащабни реформи на

модела (вж. *Ян и други срещу Германия (Jahn and Others v. Germany)* [ГК], № 46720/99, № 72203/01 и № 72552/01, § 113; *Вълков и други срещу България, Жалби № 2033/04 г., № 19125/04 г., № 19475/04 г., № 19490/04 г., № 19495/04 г., № 19497/04 г., № 24729/04 г., № 171/05 г. и № 2041/05 г., §96;*).

Когато обаче държавата е приела законодателство, уреждащо определени осигурителни права, то те могат да попаднат в приложното поле на член 1 от Протокол № 1 и в този случай законът дължи **процедурни гаранции**, че предоставените права са защитени. В това отношение предложената уредба изглежда непълна. Въпреки че евентуалните спорове при упражняване на пенсионно-осигурителните права биха възникнали между частноправни субекти – осигурено лице и пенсионно-осигурително, то следва да се отчете, че от една страна се касае за важна публична функция, която държавата е делегирала на тези дружества, а от друга за особено уязвима категория лица, за които съответното плащане или „легитимното очакване“ за такова плащане би могло да представлява единствен доход. Следователно би могъл да бъде поставен въпросът за позитивното задължение на държавата да осигури ефективно упражняване на правата, защитени от Конвенцията, в т. ч. като принципно положение да осигури процедурни гаранции, както и ясна, практическа възможност на лицата да оспорват акт, който засяга техните права.

Така например, въпреки изложеното в мотивите към законопроекта, че се създава задължение за пенсионно-осигурителните дружества при подаване на заявление за пенсиониране да запознават лицата с техните права, предложеният текст на нова ал.5 на чл. 123з, който гласи „*осигуреното лице има право да получи, при поискване*“, всъщност не въвежда строга гаранция за правото на информиран избор. Не е предвидено и задължение за предоставяне на информацията, съдържаща се в Правилника за организацията и дейността на фонд за допълнително задължително по чл. 143 от КСО, който съдържа редица важни процедурни въпроси. По отношение на този акт осигуреното лице получава при поискване срещу подпис заверено копие от него и от инвестиционната политика на дружеството, действащи към датата на подаване на заявлението, съответно на сключване на договора. Не е без значение, че проектът всъщност предвижда, че редица процедурни въпроси ще бъдат уредени от друг акт —коментирания Правилник, който не представлява нормативен акт. Този подход би могъл да доведе до практически затруднения на достъпа до осигурителни права.

Приложение: съгласно текста.

 Unverified

X

Проф. д-р Николай Проданов, дн
заместник - министър на правосъдието
Signed by: Nikolay Stanev Prodanov

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-12-111/²⁰
/моля цитирайте при отговор/

СПРАВКА

ОТНОСНО: *Съответствието на Проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа („КЗПЧОС“) и с практиката на Европейския съд по правата на човека („ЕСПЧ“) съгласно чл. 28, ал. 3 от ЗНА*

В отговор на писмо с рег. № 9101-67/25.11.2020 г. на Министерството на труда и социалната политика във връзка с Проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ на Министерство на правосъдието изразява становище, че предложеният законопроект **не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на КЗПЧОС и практиката на ЕСПЧ.**

3.12.2020 г.

X

Проф.д-р. Николай Проданов, дн
заместник-министър на правосъдието
Signed by: Nikolay Stanev Prodanov

СПРАВКА

за отразяване на становищата, получени след общественото обсъждане на проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/не приема предложението	Мотиви
1	2	3	4
Изброяване по реда на 1. 10 ноември 2020 г. alexvinchev	Поредният опит парите да потънат в държавната душка НОИ. Аз не желая средствата по личната ми осигурителна партия в УПФ да бъдат прехвърляни за разпределяне от държавна организация, никога и под никаква форма. Ако такава промяна със задължително действие бъде въведена, искам в този момент да ми бъде дадена законна възможност да получа средствата по личната ми партия и да бъда освободен от последващи вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване. Смясъл на това осигуряване е личната партия, премахването и ликвидира този вид осигуряване. Разбирайте ме както искате, но правилното тълкуване на написаното е: "спрете да се опитвате с промени в законодателството държавата да "приватизира" парите на хората (известно като "държавно разпределение на средствата"). Колкото пари съм си събрал, толкова ще получа като плащания от УПФ,	Не се приема.	Със законопроекта не се премахва възможността за лицата да упражняват личния си избор за промяна на осигуряването както от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенси“ , така и от фонд „Пенси“ в УПФ.

2. 14 ноември 2020 г. Вово555	наясно съм с това и не искам да се променя! Планирано е преизчисляване на пенсионерите от силовите ведомства с цел намаляване на процента намаляване на пенсията от НОИ в следствие осигуряването и в универсален частен пенсионен фонд. Записано е, че се отнася за тези, пенсионирани от 2017 г. Това добре, но - какво става с пенсиите на останалите, родени след 1959 г. и пенсионирани до 2017 г.? Пример - пенсионер съм от 28.12.2012 г., роден съм през 1962 г., от момента на пенсионирането си работя по трудов договор на пълно работно време и съответно с целия размер на вноската за пенсионно осигуряване - към НОИ и към частен УПФ. Какво става с моята и на такива като мене пенсионери и каква е логиката на предложението за промяна в КСО по темата?	Липсва предложение.	В § 9, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2021 г. е предвидено, че лицата, на които е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст с начална дата до 31 декември 2020 г. включително, с намален индивидуален коефициент съгласно чл. 70, ал. 10, имат право в срок до 30 юни 2021 г. да поискат преизчисляването ѝ без намаляване на индивидуалния коефициент, ако прехвърлят средствата от индивидуалната си партида в универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии", съответно фонд "Пенсии за лица по чл. 69" на държавното обществено осигуряване. На това основание разпоредбата се прилага по отношение и на пенсиите, отпуснати преди 2017 г., които отговарят на посочените условия. Със законопроекта е предвидено, че когато лице, което получава допълнителна пожизнена пенсия за старост или разсрочено изплащане на средствата, започне или продължава да упражнява трудова дейност, за която подлежи на осигуряване в универсален пенсионен фонд, пенсионноосигурителното дружество разкрива на лицето нова индивидуална партида във фонда с постъпването на първата осигурителна вноска след сключването на пенсионния договор. Тези лица могат да поискат не повече от веднъж в една календарна година преизчисляване на получаваната пенсия или разсрочено изплащане, въз основа на натрупаните суми от
-------------------------------	--	---------------------	--

			осигурителните вноски, отнасящи се за периоди след разкриването на партидите им или с част от тях.
3. 16 ноември 2020 г. рера60	За промяна на чл. 68а от КСО При наличието на ковид криза, част от хората биха могли да се възползват от този член, поради оставане без работа. Едва ли някой би ги наел на работа за 1 година. При положение, че същите имат необходимия трудов стаж, внасяли са суми в републиканският бюджет и във фондовете на НОИ и ЗО и ДЗПО. Същите трябва пожизнено да плащат за това, че са се пенсионирали по-рано. Лицата на които се дава възможност да си закупят стаж не са равнопоставени с тези, които се пенсионира по-рано. Сега, когато има безработица се удължава срокът от 4 на 7 месеца, като същевременно се увеличава и сумата, която ще изплаща НОИ. При тези обстоятелства смятам, че не е справедливо пожизнено да бъде намалена пенсията на лице, което се е възползвало от чл. 68а. Би могло да се правят удръжки от пенсията за определен срок, а не пожизнено.	Не се приема.	От началото на 2016 г. с разпоредбата на чл. 68а от Кодекса за социално осигуряване (КСО) се създаде правна възможност лицата да се пенсионира до една година по-рано от възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО при наличие на изискуемия осигурителен стаж по чл. 68, ал. 2 от КСО. Пенсията се отпуска от датата на заявлението до съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт и се изплаща пожизнено в размер, намален с 0,4 на сто за всеки недостигащ на лицето месец, включително и непълнен, до навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от кодекса. Предвиденото намаление на пенсията е съобразено с по-ранния момент на нейното отпускане в сравнение с общите правила за пенсиониране. Като се има предвид средната продължителност на живота, тази пенсия би следвало да бъде получавана по-дълго от правоимащото лице, отколкото ако то се беше възползвало от общите условия.

Какво се случва с бъдещите пенсионери, които са се прехвърлили към НОИ

Много от хората си прехвърлиха сумите към НОИ от частните фондове, като спазиха 5 годишният срок определен в КСО. Сега се променя формулата на изчисляване на пенсията за частта от НОИ и може да се окаже, че всъщност губят от това прехвърляне. Изчисленията са направени по старата формула и са преценили, че това ще е по-добре за тях, а сега в движение формулата се променя, начинът на плащане от фондовете се променя. Как може бъдещият пенсионер да прецени какво ще получи 5 години преди пенсионирането му. Дори и една година е много, тъй като реално пенсионери все още няма и никой не знае какъв ще е крайният резултат.

Приема се.

Със законопроекта е предложена промяна на разпоредбата на чл. 124а, ал. 1 от КСО, която е в съответствие с предложената промяна на чл. 46, ал. 1 от законопроекта. На това основание първите групи осигурени лица, които придобиват право на пенсия от УПФ могат да упражнят избора си на осигуряване от УПФ във Фонд „Пенсии“ и от фонд „Пенсии“ в УПФ до една година преди навършването на изискуемата за тях възраст за пенсиониране по чл. 68, ал. 1 от КСО. Промяната е предвидена с оглед осигуряване на по-продължителен период от време за запознаване със законовите промени.

В преходните и заключителните разпоредби е създаден и § 38, който осигурява възможност лицата, на които до 30 юни 2021 г. включително, остават по-малко от 5 години до навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване и на които не е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, да могат еднократно, в срок до 30 юни 2021 г. да упражнят правото на избор по чл. 124а за промяна на осигуряването им от фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на държавното обществено осигуряване в универсален пенсионен фонд, по реда на наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Становище на БСК

Правим следните предложения:

1. Основанието, на което настъпва правото за отпускане на пенсия, следва да е еднакво за ДОО и УПФ - определените в чл. 68, ал. 1 от КСО пенсионна възраст и осигурителен стаж.

Мотивите за това са следните:

- ДОО и УПФ са в рамките на една система за пенсионно осигуряване и условията за отпускане на пенсия следва да са синхронизирани. Това ще улесни и администрирането при отпускане на пенсиите.

- Пенсията, отпускана от УПФ, има характер на надграждащ доход след пенсиониране на лицата. По тези причини минималният размер на пенсията от УПФ е съобразен с този от ДОО.

- Идеята за получаване на надграждащ доход при пенсиониране на лицата е основана на еднакъв режим за осигурителен принос към системата и възраст. В този смисъл, подкрепяме тезата за еднакъв осигурителен принос както в ДОО, така и в допълнителните пенсионни фондове.

Заедно с това, приемаме и част от мотивите, които бяха направени при промяна на режима за отпускане на пенсиите от УПФ през 2017 г. - невъзможност за пенсиониране от ДОО при достигане на възрастта по чл. 68, ал. 1, облекчаване на процеса по отпускане на пенсия от УПФ и други, основателни спорове нас.

При положение, че се намираме в средата на

Не се приема.

Важно е да се отбележи, че пенсия за осигурителен стаж и възраст от ДОО се отпуска не само при условията на чл. 68, ал. 1 от КСО (на възраст 61 г. и 6 м. и стаж 35 г. 10 м. за жените и възраст 64 г. и 3 м. и 38 г. и 10 м. за мъжете), но и на:

- лица по чл. 69 (работещите в специалните ведомства), при навършване на възраст 53 г. 6 м. и 27 г. общ стаж, от които две трети на действителна служба.

Част от тези лица имат право на пенсия за осигурителен стаж и възраст на възраст 43 г. и 6 м., ако са прослужили 15 години на длъжности от летателния състав, парашутистите, екипажите на подводните съдове и водолазния състав.

- лицата по чл. 69а от КСО (балерини, балетисти и танцьори), при навършване на възраст 43 г. и 6 м. и 25 години осигурителен стаж в културна организация.

- лицата по чл. 69 б от КСО, при навършване на възраст 49 г. 4 м. за жените и 53 г. и 6 м. за мъжете, работещи при условията на първа категория труд и възраст 54 г. 4 м. за жените и 58 г. и 6 м. за мъжете, работещи при условията на втора категория труд, и при придобиване на необходимия категориен стаж и „точки“.

Част от тези лица, при определени условия и в зависимост от основанието за прекратяване на трудовото им правоотношение, могат да се пенсионират на 45 г. 10 м. или на 47 г. 10 м. за жените и

	един пълен цикъл за равностойно по време на осигуряване в УПФ и ДОО и създадената възможност от ЗИДКСО да се направи обстоен анализ на съществуващата практика на тази дейност през 2025 г., предлагаме да се даде възможност до 2025 г. на лицата да направят избор за пенсиониране по един от двата режима – предложения по ЗИДКСО и действащия по чл. 68, ал. 1 от КСО. След анализа през 2025 г. да се преоцени бъдещата практика.	52 г. 10 м. за мъжете. - лица по чл. 69в от КСО (учители), при навършване на 58 г. и 6 м. за жените и 61 г. и 3 м. за мъжете и учителски осигурителен стаж 25 г. 8 м. за жените и 30 г. 8 м. за мъжете. На първо място предложението не дава отговор на въпроса кога и при какви условия ще се отпуска пенсия от УПФ на лицата, които са придобили право на пенсия на посочените по-горе основания, на които не се прави преценка (нито първоначално, нито впоследствие) на правото на пенсия по чл. 68 от КСО, тъй като те са отпуснати на друго основание. Не става ясно и как ще се прецени от кой момент възниква правото на пенсия от УПФ с отпуснати пенсии за инвалидност с пожизнен срок, които може никога да не подадат заявления за преценка на правото им на пенсия по чл. 68, ал. 1 от КСО. Освен това от изложеното е видно, че е възможно пенсия от първия стълб да бъде отпусната на лица на значително по-ниска възраст (за 2020 г. най-ниската възраст е 43 г. и 6 мес.) и при наличието само на 15 г. осигурителен стаж. Това не дава възможност в индивидуалната партида да се натрупат достатъчно средства, които да осигуряват възможност за отпускане на пожизнена пенсия от УПФ в нормален размер. Не на последно място този подход липава от право на пенсия от УПФ лицата с осигурителен стаж под 15 г., които никога няма да придобият право на пенсия по чл. 68 от КСО, но които е възможно да имат
--	---	---

			значителни натрупвания в индивидуалните си партии (при осигуряване върху високи възнаграждения за период от 14 г. напр.). При приемането на предложението те няма да имат право да получат пенсия от УПФ и като се има предвид, че не получават пенсия от първия стълб е твърде вероятно да се включат в системата на социалното подпомагане, но ако починат средствата от индивидуалната им партия ще бъдат изплатени на техните наследници. Изискването за наличие на определен осигурителен стаж, за да бъде отпусната пенсия от солидарната система е логично, тъй като при малък осигурителен принос на лицето пенсията му се финансира от останалите осигурени лица и от държавния бюджет. Няма аргументи обаче при наличието на средства в индивидуалната партия на лицето, то да бъде лишено от възможността да ги получи. Важно е да се отбележи, че по този въпрос има консенсус от всички страни, участвали в работните групи и в обсъждането на законопроекта, включително и от пенсионноосигурителните дружества.
	2. Подобно е и нашето становище по отношение редукицията на пенсията от първия стълб. След анализа през 2025 г. да се преоцени бъдещата практика.	Не се приема.	Не е предмет на настоящия законопроект. Въпросът е уреден с измененията в чл. 70 от КСО, приети със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г.
	3. Считаме, че е правилно лицата да направят избора за промяна на участие	Не се приема.	Предложената със законопроекта промяна на разпоредбата на чл. 46 от КСО в значителна

	непосредствено преди пенсиониране. Създава се възможност на основата на актуална и коректна информация за размера на пенсията от ДОО - с и без намаление и очакваната пенсия от УПФ, всеки тогава да прецени подходящия за него вариант.		степен съответства на направеното предложение. Чрез него се осигурява стъпаловидно нарастване на периода преди пенсионирането, в който лицата следва да реализират избора си на осигуряване (от 1 г. до 5 г. преди възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст), чрез което се осигурява възможност за лицата, които първи ще упражнят правото на пенсия от УПФ да осъществят своя избор до 1 г. преди пенсионирането.
6. 9 декември 2020 г. - Асоциация на банките в България	Във връзка с публикуван за обществена консултация проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (КСО) бихме искали да отбележим, че с предложения законопроект се цели създаване на детайлна законова уредба на процеса по изплащането на пенсии от универсалните пенсионни фондове, очакващо се да започне през м. септември 2021г., което намираме за положително и необходимо. Смятаме, че голямата част от предвидените изменения в КСО изискват сериозна подготовка от страна на пенсионноосигурителните дружества, включително и по отношение на взаимодействието с редица институции, в т.ч. и с банките-полечители. Като такъв пример бихме посочили ролята на банките-полечители по отношение на дейността на двата нови фонда, които се предвижда да се създадат - фондът за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а от проекта на КСО и фондът за разсрочени плащания по	Приема се.	Проектът на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване е изготвен и е публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика и на Портала за обществени консултации на 9 ноември 2020 г. с 30-дневен срок за обсъждане. Съгласуван е с всички министерства, с Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване и с Комисията за финансов надзор, която осъществява надзор върху дейността на тези дружества. Обсъден е в Националния съвет за тристранно сътрудничество и до края на годината ще бъде внесен за одобряване от Министерския съвет на заседанието на 30.12.2020г.

	чл. 192б. Предложените промени предполагат сключване на договори с банки-попечители при съответно прилагане на чл. 123а и чл. 123б от КСО за предоставяне на попечителски услуги на двата вида новосъздадени фондове, с всичките произтичащи от това задължения за банките, като съхраняване на всички активи на фондовете; съхраняване и отчитане по клиентски сметки и регистри в депозитарни институции в страната и в чужбина на ценните книжа, собственост на фондовете; съхраняване на всички документи, удостоверяващи собствеността на безналичните ценни книжа, както и наличните ценни книжа на фондовете; водене и поддържане на счетоводни записи и регистър за всички активи поотделно на всеки фонд, отделно от собствените активи и от активите, привлечени от други клиенти; съхраняване на всички платежни документи, удостоверяващи постъпването и инвестирането на паричните средства на фондовете; съхраняване на всички документи и указания, постъпили от съответното пенсионноосигурително дружество във връзка с инвестирането на средствата и съхраняването на активите на фондовете; уведомявания на Комисията за финансов надзор, както и други задължения. Имайки предвид гореизложеното, с оглед законосъобразното и ефективно организиране на процеса по привеждане в съответствие с промените и на процеса по изплащането на пенсии от универсалните	
--	---	--

	пенсионни фондове и другите страни, участващи в процеса, е необходимо да бъде осигурено достатъчно време за подготовка от тяхна страна, поради което се навяваме законопроектът да бъде своевременно придвижен по съответния ред и приет от законодателния ни орган. Пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях пенсионни фондове, в качеството им на институционални инвеститори, имат съществен принос и значение за стабилността на икономическата среда в страната и с активното си участие съдействат за развитието на българския капиталов пазар. В тази връзка смятаме, че ясното регулиране на едно от основните направления на дейността на пенсионноосигурителните дружества, свързано с изплащането на пенсии, ще спомогне и за укрепването и развитието на пазарите на финансови инструменти в България.	
5. 9 декември 2020 г. Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници	Бихме желали да Ви благодарим най-сърдечно за предоставената ни възможност да участваме в обсъждането на проекта на Закон за изменение и допълнение (ЗИД и „Проектотаконът“) на Кодекса за социално осигуряване (КСО) в рамките на иницирираната на 09.11.2020 г. публична консултация. Считаме, че Проектотаконът ще допринесе за развитието на пенсионноосигурителната система и	Приема се. Проектът на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване е изготвен и е публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика и на Портала за обществени консултации на 9 ноември 2020 г. с 30-дневен срок за обсъждане. Съгласуван е с всички министерства, с Българската асоциация на дружествата за допълнително

	уреждане на изключително важната фаза на изплащане на пенсиите от допълнителното задължително пенсионно осигуряване, с което ще бъде завършена архитектурата на тристъпловата пенсионна система в България. Предложени са сериозни позитивни промени, които ще ползват както пенсионните фондове (ПФ), така и осигурените лица и бъдещите пенсионери, особено като се има предвид, че първите пенсионери от универсалните пенсионни фондове (УПФ) се очакват в края на 2021 г., когато част от родените през 1960 г. жени ще навършат определената в чл. 68, ал. 1 от КСО пенсионна възраст. Със ЗИД на КСО се планира цялостното уреждане на фазата на изплащане от втория пенсионен стъпб, като предвид сроковете за изплащане на първите пенсии, е наложително разпоредбите в Проектозакона да станат действателно право максимално бързо, за да могат осигурители и осигурени да направят своите разчети, Комисията за финансов надзор да може да изготви и обнародва релевантните подзаконови нормативни актове по прилагане на закона, а пенсионноосигурителните дружества да могат да се подготвят за фазата на изплащане, като приемат необходимите вътрешни правила, политики и процедури, извършат необходимата организационна работа, актуализират и надграждат системите си и осигурят необходимия капацитет за посрещане на новите предизвикателства, с които ще се сблъскат при променената регулаторна рамка.	пенсионно осигуряване и с Комисията за финансов надзор, която осъществява надзор върху дейността на тези дружества. Обсъден е в Националния съвет за тристранно сътрудничество и до края на годината ще бъде внесен за одобряване от Министерския съвет на заседанието на 30.12.2020г.
--	---	---

	Друг важен въпрос, който следва да бъде решен, е необходимостта да отпадне 5-годишният срок преди достигане на пенсионна възраст за прехвърляне на партии в Националния осигурителен институт (НОИ). Предвид концепцията, залегнала в основата на тристъпбовата пенсионна система, при която вторият стъб функционира изцяло на капиталов принцип, е дефинирани вноски (defined contributions), считаме, че такова прехвърляне към НОИ изобщо не следва да бъде законова опция. Все пак, предвид исторически обуславяния със срок на фазата на акумулиране на средства при първите пенсионери, известни трудности при събиране на осигурителни вноски върху реалното трудово възнаграждение, случай на полагане на труд в сивата икономика и липса на осигуряване, считаме, че каго временна мярка такова прехвърляне може да се допуска, но в никакъв случай в активната фаза на набиране на средства по партидите в УПФ. В тази връзка, предлагаме да се създаде нов параграф за промяна в чл. 124а, ал. 1 със следното съдържание: „§..... В чл. 124а, ал. 1 думите „не по-късно от 5 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 и“ се заличават. <u>Мотиви:</u> Следва да не се налага ограничение или краен срок при избора на прехвърляне на партии на осигурените лица от УПФ към НОИ и Сребърния фонд, които да налагат временни отваряния на „прозорци“ – временни срокове за този избор. Възможността следва да е налична до	Не се приема.	Със ЗИД на КСО разпоредбата на чл. 46 от КСО е променена – предвижда се лицата, които навършват възрастта за пенсиониране от 2022 г. до 2025 г. включително, да могат да упражнят правото на избор на осигуряване до 1 година преди тази възраст. Този период се увеличава плавно до 2038 г., когато осигуряването ще може да се променя не по-късно от 5 г. преди навършването на възрастта за пенсиониране. Предложена е и аналогична промяна на разпоредбата на чл. 124а, ал. 1 от КСО, която предвижда възможност за упражняване на избора на осигуряване от фонд „Пенсии“ в УПФ в същите срокове.
--	--	----------------------	---

	последния момент, когато хората се пенсионира, и ще могат да направят информиран избор, на база на информацията от НОИ и пенсионното дружество, в което се осигурява, за размера на държавната и съответно на втората пенсия. Като цяло считаме, че е необходимо по-цялостно обвързване на дейността на ПОД и ПФ с капиталовия пазар и за допълнително прецизиране на тяхната правна уредба на един бъдещ етап. Необходимо е оптимизиране на инвестиционната дейност на ПОД и ПФ, което би дало тласък за развитието на капиталовия пазар в страната. Развитието на капиталовия пазар не е самоцел, той е естествената среда, в която се осъществяват инвестиционните политики и стратегии на ПОД и се постигат съответни резултати от тяхната дейност. Особено важно е при това инвестициите на ПФ да се насочват към българския капиталов пазар, като сме готови да предложим пакет от мерки за реализацията на тази ориентация на пенсионните фондове. Капиталовият пазар и реалната икономика действат като скачени съдове - добре развит капиталов пазар води до по-добре функционираща реална икономика, защото се създават допълнителни условия за по-евтино, по-бързо и по-ефективно финансиране на българските компании, което от своя страна води до икономическа експанзия, разкриване на нови работни места, съответно вливане на повече средства в първия стълб и преодоляване на дефицита	
--	---	--

	на НОИ. По този начин, чрез средствата на пазара и пазарната икономика, най-ефективно ще се посрещат предизвикателствата пред пенсионната система на страната. В този смисъл, част от вижданията ни за необходимите бъдещи промени в КСО касаят създаването на законова уредба за прилагането на инвестиционни портфейли с различен рисков профил (мултифондове), свързани с жизнения цикъл. Считаме също, че специфичното инвестиционно ограничение в размер на до 2 % от активите на ПФ при инвестиции, извършвани при условията на първично публично предлагане (IPO) следва изобщо да отпадне, като се запази общото стандартно ограничение за инвестиции на активите на ПФ в един емитент (5%). Убедени сме, че някои от инвестиционните ограничения и съдържанието на портфейлите на ПФ, могат да бъдат коригирани в посока на увеличаване на съответните лимити. Следва да се увеличи и наборът от инвестиционни техники, с които ПОД да разполагат, тъй като с нарастването на активите на ПФ, като с нарастването на пенсионноосигурителната система и натрупването на инвестиционен опит от ПОД, както и от управляващите дружества, инвестиционните посредници и банките, въввлечени в качеството на активен участник в процеса по инвестиране и съхраняване на средствата на ПФ, се създават предпоставки за активен мениджмънт на портфейлите на ПФ и използване на по-широк набор от техники за	
--	---	--

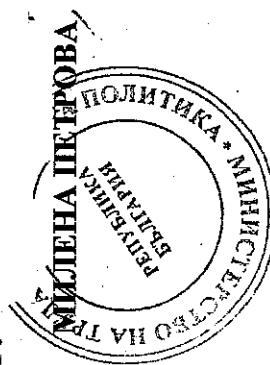
	инвестиране и хеджиране на рисковете и за постигане на необходимата доходност. В това отношение и с оглед защита позициите на ПФ и осигуряване на допълнителна доходност от техните активи, следва при бъдещи промени в КСО да се въведе и изричен текст, даващ правна възможност на ПФ да участват в единната система за заемане на финансови инструменти (т. нар. "lending pool") при "Централен депозитар" АД. В заключение, разчитаме на бързо приемане на заложените в Проектозакона промени в КСО относно фазата на изплащане, което е абсолютно необходимо условие за ефективното функциониране на пенсионната система, като се надяваме, че дискусиата относно мястото и дейността на пенсионните фондове на капиталовия пазар ще бъде отново поставена на дневен ред в най-скоро време.		
6. 9 декември 2020 г. Българска асоциация на управляващите дружества	Бихме желали да Ви благодарим най-сърдечно от името на Българската асоциация на управляващите дружества (БАУД) за предоставената ни възможност да участваме в обсъждането на проекта на Закон за изменение и допълнение (ЗИД и "Проектотозаконът") на Кодекса за социално осигуряване (КСО) в рамките на иниципираната на 09.11.2020 г. публична консултация. Считаме, че Проектотозаконът ще допринесе за развитието на пенсионноосигурителната система и уреждане на изключително важната фаза на изплащане на пенсиите от допълнителното задължително пенсионно осигуряване	Приема се.	Проектът на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, който урежда фазата на изплащане от допълнителното задължително пенсионно осигуряване, е изготвен и е публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика и на Портала за обществени консултации на 9 ноември 2020 г. с 30-дневен срок за обсъждане. Съгласуван е с всички министерства, с Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване и с Комисията за финансов надзор, която осъществява надзор върху дейността на тези дружества. Обсъден

	(ДЗПО), с което ще бъде завършена архитектурата на тристъпловата пенсионна система в България. Предложени са сериозни позитивни промени, които ще ползват както пенсионните фондове (ПФ), така и осигурените лица и бъдещите пенсионери, особено като се има предвид, че първите пенсионери от универсалните пенсионни фондове (УПФ) се очакват в края на 2021 г., когато част от родените през 1960 г. жени ще навършат определената в чл. 68, ал. 1 от КСО пенсионна възраст. Със ЗИД на КСО се планира цялостното уреждане на фазата на изплащане от втория пенсионен стъп, като предвид сроковете за изплащане на първите пенсии, е наложително разпоредбите в Проектозакона да станат ефективно законодателство право максимално бързо, за да могат осигурители и осигурени да направят своите разчети. Комисията за финансов надзор да може да изготви и обнародва релевантните подзаконови нормативни актове по прилагане на закона, а пенсионноосигурителните дружества да могат да се подготвят за фазата на изплащане, като приемат необходимите вътрешни правила, политики и процедури, извършат необходимата организационна работа, актуализират и надградят системите си и осигурят необходимия капацитет за посрещане на новите предизвикателства, с които ще се сблъскат при променената регулаторна рамка. Друг важен въпрос, който следва да бъде решен, е необходимостта да отпадне	е в Националния съвет за тристранно сътрудничество и до края на годината ще бъде внесен за одобряване от Министерския съвет.
	Не се приема.	Със ЗИД на КСО разпоредбата на чл. 46 от КСО е променена – предвижда се липсата,

	Б годишния срок преди достигане на пенсионна възраст за прехвърляне на партии в Националния осигурителен институт (НОИ). Предвид концепцията, залегнала в основата на тристълбовата пенсионна система, при която вторият стълб функционира изцяло на капиталов принцип, с дефинирани вноски (defined contributions), считаме, че такова прехвърляне към НОИ изобщо не следва да бъде законова опция. Все пак, предвид исторически обусловения къс срок на фазата на акумулиране на средства при първите пенсионери, известни трудности при събиране на осигурителни вноски върху реалното трудово възнаграждение, случаи на полагане на труд в сивата икономика и липса на осигуряване, считаме, че като временна мярка такова прехвърляне може да се допусне, но в никакъв случай в активната фаза на набиране на средства по партидите в УПФ. В тази връзка, предлагаме да се създаде нов параграф за промяна в чл. 124а, ал. 1 със следното съдържание: „§..... В чл. 124а, ал. 1 думите „не по-късно от 5 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 и“ се заличават. <u>Мотиви:</u> Следва да не се налага ограничение или краен срок при избора на прехвърляне на партии на осигурените лица от УПФ към НОИ и Сребърния фонд, които да се налагаат временни отваряния на „прозорци“ – временни срокове за този избор. Възможността следва да е налична до последния момент, когато хората се	които навършват възрастта за пенсиониране от 2022 г. до 2025 г. включително, да могат да упражнят правото на избор на осигуряване до 1 година преди тази възраст. Този период се увеличава плавно до 2038 г., когато осигуряването ще може да се променя не по-късно от 5 г. преди навършването на възрастта за пенсиониране.
--	---	--

	пенсионират, и ще могат да направят информиран избор, на база на информацията от НОИ и пенсионното дружество, в което се осигурява, за размера на държавната и съответно на втората пенсия. В момента, според законодателството, осигурените лица са ограничени да избират дали да прехвърлят партидите си не по-късно от пет години преди пенсиониране, без да знаят как ще се променят условията и какви ще бъдат награванията към момента на тяхното пенсиониране. Тази неяснота следва да бъде отстранена в полза на лицата и „прозорците“ за прехвърляния напълно да отпадат. Наред с това, насрещната опция в полза на осигуреното лице също да е възможна, а именно за обратно прехвърляне към пенсионноосигурителното дружество от НОИ в периода преди пенсиониране.	
--	---	--

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 1

от 5 януари 2021 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване.
2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.
3. Министърът на труда и социалната политика да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

/Апостол Михайлов/

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	102-01-2
Дата	05.01.2021 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

1610
afy

№...02.01-1.....

... 5 януари ... 2021 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ

г-жа ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КАРАЯНЧЕВА,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение №1..... на Министерския съвет от 2021 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

№ 150-01-7 / 11.01. 2021 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 102-01-2, внесен от Министерски съвет на 05.01.2021 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по труда, социалната и демографската политика

Комисии:

- Комисия по бюджет и финанси

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ЦВЕТАКА РАЯНЧЕВА